

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.186,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina snaga mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Evropski duh

Revijalna korespondenca »Pancuro-
pe«, ki hoče pripravljati pot vsevrop-
ski solidarnosti, objavlja zanimiv članek
avstrijskega kancelarja Schuschnigga.
V njem je govor o panevropskem duhu,
ki mora prešinjati vsakogar, »kdo ver-
ruje v evropsko skupnost in poleg tega
vestno in zavečaj se odgovornosti slu-
ži svojemu narodu«. »Po vojni, ko so si
stali nasproti zmagovalni in poraženi
narodi — tako izvaja avtor — ni bilo
med njimi nobenega razpoloženja za
skupnost in to je vodilo k pesimizmu, ki
je že govoril o propasti zapada in nje-
gove kulture. Zato je treba iskati novih
trdnih mostov med posameznimi kultu-
rami ter vztrajno in odločno hoteti mir,
ki ni pacifizem slabosti, marveč rojen iz
čute za odgovornost in spoznanja, da je
pred vsem treba jemati ozir na najdra-
žje, kar imamo, na matere in na mlado
generacijo. Vsem gre za skupno bodo-
nost in kjer se seje v zemljo samo so-
vrststvo, morajo vzrasti drevesa v nebo,
ki ne bo poznalo usmiljenja.«

Ni dvoma, da je vodilni avstrijski po-
litik našel lepe besede in da bi našla
njegova ideologija povsod simpatičen
odmev, če bi le bridka realnost evropske
vsakdanosti ne govorila v vse drugem
tonu. Ni treba misliti tu na igro visoke
politike, ki nas tako počasi približuje
znosljivemu sožitju narodov, ko se — da
ostanemo pri poetičnih primerah — po-
noči ruši, kar se je zgradilo podnevi.
Tudi v podrobnostih vsakdanjega življe-
nja moramo spoznati, da je o evropski
skupnosti in o pozitivni solidarnosti na-
rodov našega starega kontinenta ubogo
malo sledu.

Dajmo zopet besedo dr. Schuschnig-
gu: »Če bomo vsi, ki smo dobre volje,
vsak v svojem materinskem jeziku pri-
znali evropskega duha, bomo vsi, ki v
večjem ali manjšem krogu nosimo od-
govornost, o svojem času lahko dajali
odgovor za veliko, pretresljivo vpraša-
nje knjižne knjige, katero ne velja le za
posameznika, marveč tudi za narode:
»Kaj, kje je tvoj brat Abel?«

Avstrijski kancelar ni navezan na
teorijo, njegov položaj mu daje možno-
sti, da vsaj skromen del svojega idejnega
programa izoblikuje v realnost. Zato
nam ne sme zameriti, če občasno diso-
nanco med njegovimi idealnimi beseda-
mi in med dejanji, ki nam jih prinaša
zadnji čas v krogu njegove odgovorno-
sti.

Na Dunaju je bila te dni ukinjena
edina češka osnovna šola za otroke če-
trtnilijonske narodne manjšine. Skoro
istočasno je dospela k nam vest, da se
prepravljajo na Korosko nedolžne
kulturne prireditve domačih Slovencev
— iz ozirov na javni mir in red. Torej
miti doma in med seboj ne sme ljudstvo,
naseljeno že skozi stoletja na svoji ko-
roški grudi, gojiti svojega jezika in svo-
je kulture, potem ko se mu je vzela naj-
primitivnejša pravica osnovnošolske
vzgoje v maternem jeziku.

Naj se ne ugovarja, da so to zgolj
malenkosti in brezpomembni upravni
ukrepi. Velika politika res za tragedijo
vsakdanjega življenja narodov nima ča-
sa niti zanimanja. Narodi sami pa ob-
čutijo udarce, ker segajo v živo in zadevajo
njihove korenine. Zaradi tega se bo mor-
da marsikdo bridko nasmehnil evrop-
skemu duhu, ki v praksi tako drastično
demanira lepo se glasečo zahtevo, da
ga moramo vsi izpovedovati in prizna-
vati vsak v svojem materinem jeziku.
Tako se mostovi, ki naj zvežejo narode
družine v panevropsko skupnost, ne
grade, tako se podirajo.

Ce smo se bavili z avstrijskimi prime-
ri, je bilo to naravno, ker so nam dale
priliko in povod za ta premišljevanja
besede moža, v čigar rokah je trenutno
usoda Avstrije in njenih narodov. Ni-
samo je pa s tem hoteli obtožiti, da bi bi-
la edina, ki s svojimi dejanji moti raz-
voj k evropski solidarnosti. Primerov
je najti dovolj tudi drugod, kamorkoli
se ozremo. Morda še bolj drastični.
Kaj tedaj pomagajo najdelnejši pro-
grami, če jih sabotirajo tisti, ki bi jih
imeli izvrševati. Panevropska skupnost
bo ostala utopija tako dolgo, dokler se
ne iztrgimo iz zdramijo iz letargije na-
rodi sami. Vzglej je podan baš tam,
kjer so se pred dolgi desetletji izživ-
ljala imperialistična stremeljenja, izgra-
vajoč narode druga proti drugemu in
podirajoč naravne mostove med njimi.
Balkan se je vzbudil sam in se z orja-
škimi koraki bliža popolni emancipaciji.
Tu, na jugu Evrope, na pragu orientu je
našel evropski duh pravo razumevanje
in prvo zatočnice. Kadar bo evropski za-
pad sledil temu vzgledu v duhu in de-
janju, utegne napočiti doba one prave so-
lidarnosti, brez katere ni evropskega
ozdravljenja.

Norveški parnik v plamenih

Amsterdam, 24. septembra. AA. Švedski
parnik »Ojarene« je brzojavil brezčrtni po-
staji v Terschellingu, da se nahaja norveška
ladja »Grenmar« 95 milj od Terschellinga
v stiski. Na pomoč je odplul vlačilec »Holan-
de«, toda dobilo obvestilo s »Ojarene«, da
je »Grenmar« v plamenih in da je po-
sadka ladjo že zapustila. »Hollande« je za-
man preiskal teren; zato mislijo, da se je
»Grenmar« potopil.

ZASEDANJE GOSPODARSKEGA SVETA MALE ANTANTE

Tretje zasedanje gospodarskega sveta Male antante je otvoril včeraj v Beogradu naš zunanji minister g. Jevtić z daljšim govorom

Beograd, 24. septembra. p. V Beogradu
se je danes pričelo tretje zasedanje gospo-
darskega sveta Male antante. Ves tisk po-
sveča delu te važne ustanove veliko pozor-
nost in naglašajo neno vsestransko korist ne-
le v gospodarskem pogledu, nego še bolj
v političnem. Vsi listi podpirajo korist, ki
jih bodo imele države Male antante od so-
delovanja na podlagi predlogov, ki jih bo
sestavil gospodarski svet Male antante in
ki jih imajo odobriti vlade vseh treh držav.

Letošnje zasedanje gospodarskega sveta,
ki se je pričelo davi ob 11. v dvorani Oficir-
skega doma in ki so se ga udeležile polno-
številno vse tri delegacije, razen njih pa še
večje število višjih funkcionarjev našega zu-
nanjega ministertva ter češkoslovaškega in
rumunskega poslanstva v Beogradu, je
otvoril s pozdravnim govorom in pomemb-
nim ekspozicijem naš zunanji minister gosp.
Bogoljub Jevtić. Prisotna sta bila tudi če-
škoslovaški poslanik g. Welner in rumunski
poslanik g. Duranescu.

2. Na drugem mestu naj navedem vrača-
nje preferenciala in regionalnega sistema,
ki ga je treba proučiti tudi v razmerju do
drugih držav in dogmat, v kateri meri bi
bile kompatibilne obveznosti, ki jih imamo
z drugimi državami.

3. Problem protokola, to je sistema spo-
razumov na temelju omenjenih protokolov,
bi mogel biti predmet plodnega proučevanja
za vas. Važno je vedeti, ali privilegiji,
ki so jih druge države priznale druga dru-
gi s temi pogodbami, ne zadevajo naših prav-
ic, izvirajočih iz pogodb, ki jih imamo
s temi državami. Hkratu je treba proučiti,
ali ti protokoli ne vsebujejo derogacije
skladišč največjih ugodnosti, in kakšno
korist predstavlja takšna derogacija za nas.
Ta dejstva dajejo priliko za razmišljanje o
koristnosti vzajemnega dela v vseh vpra-
šanih mednarodnih gospodarskih. Dolej
se je ta sporazum manifestiral samo na ve-
likih mednarodnih konferencah, dočim smo
na polju trgovinskih razgovorov delali ve-
lake. Mislim, da bi bilo zelo koristno, če
proučimo kupni poslopek za vse primere.

4. Prav tako priporočam vaši pozornosti
predlog, ki se nanaša na kompenzacijske
pogodbe. Presoditi boste, ali lahko služijo
ali ne za temelj nekaterim izpremembam
ali dopolnitvam našega sistema trgovinske
politike.

Razen vprašanj, o katerih se mi je zdelo
potrebno, da na kratko podrtam njihov po-
men, bo imel gospodarski svet dolžnost pro-
učiti in izreči se o predlogih, ki jih bodo
postavile komisije izvedencev o teh-le vpra-
šanjih:

1. razvoj tujkega prometa med tremi državami;
 2. vzajemno sodelovanje med poštarnimi
hranilnicami;
 3. vzajemno sodelovanje o plovbi na Du-
navu;
 4. sodelovanje na industrijskem pod-
ročju;
 5. sodelovanje naših pošt, brzojava in te-
lefon.
- Ob sklepu tega kratkega ekspozicije mi
ostane, gospoda, samo še, da vam izrečem
svoje iskrene želje za popoln uspeh vašega
dela.

Gospodarski problemi Male antante

Zunanji minister g. Jevtić o nalogah beogradskega zasedanja gospodarskega sveta Male antante

Zunanji minister gosp. Jevtić je v svojem
govoru poudaril:

Gospodje delegati, gospodje ministri!
Vprašanja, ki so na dnevnem redu sedanja-
ga gospodarskega sveta Male antante, ne
segajo čez okvir programa, zahtevanega v
paktu organizacije Male antante o odnosa-
h gospodarskega sodelovanja med našimi tre-
mi državami. To je nadaljevanje dela, za-
četega na prejšnjih dveh zasedanjih. Zato
vse tri države in vsi, ki vidijo v gospodars-
kem zblizanju Male antante in v sodelova-
nju z njenimi sosedmi definitivno konsolida-
cijo srednje Evrope, upravičeno pričakujejo
pozitivne rezultate dela, ki ga boste imeli
v teku tega zasedanja.

Gospodarsko sodelovanje treh držav Male
antante se ne more doseči na enem samem
zasedanju. Izvedlo se bo postopno. Tem bolj
sem srečen, ko morem ugotoviti, da so se
že na prvih dveh zasedanjih v Pragi in Bu-
karešti dosegli dragoceni uspehi in da so
se proučevali in predebitali razen tega
mnogi problemi, o katerih se bodo mogli
že sedaj doseči sklepi.

V sedanjih splošnih gospodarskih depresiji,
kjer se izboljšanje še ne kaže, čeprav se vi-
dijo že nekatera njegova znamenja, imajo

uspehi preteklih zasedanj tem večji pomen,
na drugi strani pa nenormalni gospodarski
pogoji, v katerem trpi ves svet, nalaga impera-
tivno interesom Male antante, da se ne
ustavijo pri začetnem delu in da zastavijo
vse svoje napore, da čim bolj pospešijo te-
šno gospodarsko sodelovanje vseh treh držav.

Zanašam se, da se ne boste strašili napor-
ov za doseg teh uspehov. Po teh splošnih
pripombah bi hotel kar najkrajše navesti
nekatera vprašanja, ki jih boste proučevali:

1. V prvi vrsti boste morali posvetiti po-
zornost problemu trgovinske izmenjave blaga.
To vprašanje, temeljni kamen našega
gospodarskega zblizanja, je bilo že predmet
proučevanja. Mislim, da je neobhodno po-
trebno proučiti težkoče, ki jih postavlja se-
danja doba in ki zavirajo razvoj trgovinske
izmenjave med našimi tremi državami. Pro-
učevanje teh težkoč mora roditi kot rezultat
predlog, ki bo moral vsebovati smotne
ukrepe, da se odpravijo in ublažijo težkoče
in s tem omogoči trgovinske izmenjave. Ni
mi potrebno naglašati, da zavzema med te-
mi težkočami največje mesto prepoved uvo-
za, režim uvoznih dovoljenj, kontingentira-
nje in režim deviz in transferjev.

Konec manjšinske debate

Mala antanta odklanja madžarsko zahtevo po preiskovalni komisiji za postopanje z manjšinami

Zeneva, 24. septembra. w. Na današnji
seji političnega odbora Društva narodov se
je nadaljevala v preteklem tednu preki-
njena debata o manjšinskih vprašanjih.
Madžarski zastopnik Eckhardt je pri tej
priliki izrekel posebno zahvalo italijanske-
mu delegatu Aloisiju, ker je pozval svet
Društva narodov, naj se bavi z različni
manjšinskimi zadevami. Trditve, da je na-
čel samo konkretne primere, ne drži. Pri-
tožba o kršitvi predpisov manjšinske po-
godb ni obtožba zaradi konkretnih prime-
rov, ker zahteva ureditev položaja v
splošnem. Tudi očitke, da to vprašanje ne
spada v pristojnost skupščine DN ne drži.
DN se mora danes baviti z vsemi vpra-
šanji, ki ogrožajo svetovni mir, ter ima
iste pravice kakor svet Društva narodov.
Madžarska se doslej še ni obrnila na svet
Društva narodov, ker se je bala, da bi s
tako akcijo še povečala trpljenje madžars-
kih manjšin. Tega lojalnega stališča pa
izven madžarskih meja niso razumeli ter
so ga razlagali kot priznanje sedanjega po-
ločaja. Brez zadovoljive ureditve manjšin-
skega problema ni mogoč mir v Podunavju
in ni mogoča ureditev važnih podunavskih
problemov. Eckhardt je končno izjavil, da
se bo veselil, če bi se med Madžarsko in
Češkoslovaško ter ostalimi državama Ma-
le antante dosegel sporazum. Za dosego
tega cilja predlaga naj se države Male an-
tante in Madžarska obrnejo na svet Dru-
štva narodov in zahtevajo imenovanje
preiskovalne komisije, ki naj v teh štirih
državah na mestu prouči položaj manjšin
ter predloži svetu poročilo. Na podlagi te-
ga poročila naj svet Društva narodov kon-
kretno sklepa o ureditvi manjšinskega
problema v Podunavju.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš
je pozdravil spravljivo stališče madžarske-
ga delegata, izjavil pa je, da madžarski

vladi ne more prihraniti očitka, da se to-
liko časa ni obrnila na svet Društva nar-
odov. Dolžnost sveta Društva narodov je,
da sprejme pritožbe o izvajanju manjšin-
ske pogodbe. Glede predloga Eckhardta je
izjavil dr. Beneš na ponovno vprašanje
madžarskega delegata, da se niti najmanj
ne boji preiskave po mednarodni komisiji,
ne ve pa, ali je treba takoj nastopiti po
mednarodnih investigacij preden so izre-
pane vse v pogodbah določene procedure.

Tudi jugoslovanski delegat Fotić je iz-
javil, da ostale države Podunavja ne mo-
rejo brez nadaljnega sprejetja madžarske
predloga za imenovanje preiskovalne
komisije, ker manjšinsko vprašanje ne ob-
stoja samo med dvema ali več državami,
temveč samo med državami, ki so podpisale
manjšinske pogodbe, in med svetom
Društva narodov.

Nato je bila debata zaključena. Bivši gr-
ški minister Frangulis je bil nato pooblaš-
čen, da izdela poročilo za skupščino Dru-
štva narodov.

Madžarska noče sodelova- nja z Malo antanto

Zeneva, 24. septembra. w. Madžarski de-
legat Eckhardt je izjavil novinarjem, da
Madžarska sedaj ni pripravljena politično
ali gospodarsko pridružiti se Mali antanti,
dokler ta ne bo bolj upoštevala madžarskih
želj glede manjšinskega vprašanja nego
doslej. Dr. Beneš, je dejal Eckhardt, danes
ni govoril nič bolj naklonjeno, ker je od-
klonil roko, ki smo jo hoteli podati Mali
antanti z našim predlogom glede imeno-
vanja preiskovalne komisije. Zaradi tega
ne prihaja za Madžarsko v poštev ničesar,
kar gre preko normalnega obnavljanja z državami
Male antante, niti tesnejše interes-
na skupnost niti regionalne pogodbe v
okviru rimskega pakta.

to, v kateri zahteva, naj napravi konec tem
mahinacijam narodno-socialističnih emisar-
jev, ki bi mogli povzročiti motnje v odno-
šajih med nevtralnimi Švicami in Francijo

Kongres FIDAC-a

London, 24. septembra. AA. Danes se je
začel letni kongres Fidaca pod predsed-
stvom rumunskega poslanika v Varšavi Ka-
deire. Kongresa se udeležuje okoli 150 dele-
gator, ki zastopajo blizu 10 milijonov biv-
ših bojevnikov. V imenu londonskega me-
sta je pozdravil delegate predsednik lon-
donskega deželnega zbora, ki je v svojem
govoru omenil tudi poizkus Fidaca, da us-
tvari zvezo z bivšimi bojevniki bivših nepri-
jateljskih držav, ki pa so se zaradi politič-
nega položaja v teh državah izjalovili.
Na obedu, ki ga je priredila vlada, je
vojni minister Hailsham poudarjal veliko
vlogo, ki jo igra Fidac za ohranitev miru.
Ni je večje in bolj bedaste napake, je izja-
vil, kakor trditve nekaterih ljudi, da je
vojak že po naravi bojevit in željan vojne.

Posredovanje Francije med Italijo in Jugoslavijo

Oživljenje diplomatske aktivnosti v Ženevi — Bar-
thoujeva prizadevanja za zblizanje med Italijo in
Malo antanto

Zeneva, 24. sept. p. Francoski zunanji
minister Barthou in trgovinski minister
Lamoureux sta davi ob 7.52 prispela v Ze-
nevo. Z njima je poteval tudi belgijski zu-
nanji minister Jaspar.

V Ženevi se je danes pričela nova in ze-
lo značilna doba Društva narodov. Z odho-
dom francoskega zunanjega ministra
Barthouja pretekli teden v Parizu, se je di-
plomska aktivnost v Ženevi nekoliko
zmanjšala, z njegovim povratkom in pri-
hodom francoskega trgovinskega ministra
Lamoureuxa pa je ponovno oživelo delo za
ureditev mnogih važnih vprašanj, ki se
usodnega pomena.

Današnji pariški listi posvečajo veliko
pozornost diplomatskim razgovorom v Že-
nevi, pri čemer naglašajo, da gre predvsem
za ureditev spornih vprašanj med Italijo
in Jugoslavijo. Po pisanju francoskih li-
stov bo Francija igrala v tem pogledu zna-
čilno posredovalno vlogo med Beogradom
in Rimom. Vsi listi pišejo obširno o priza-
devanjih, da bi se vsa sporna vprašanja
med Malo antanto in Italijo rešila na ugo-
den način ter odstranila dosedanja napet-
ost, ki je rodila mnogokrat zelo neprijet-
ne posledice. Listi upajo, da bo Barthou v
svojem prizadevanju uspel in da bo ob
priliki njegovega obiska v Rimu došlo do
konkretnih sklepov.

Barthou je imel že dopoldne dolg razgo-
vor z baronom Aloisijem o vprašanjih, ki
so v zvezi s posarskim plebiscitom, in o
politični in gospodarski organizaciji Podu-
navja.

O tej konferenci se doznava, da so Fran-
cozi predlagali Italiji, naj bi velesile podale
v svrhu zaščite avstrijske neodvisnosti,
svetu Društva narodov izjavo, da je ne-
odvisnost Avstrije zadeva Društva narodov
in da mora pri vsaki kršitvi neodvisnosti
ter pri vsakem vmešavanju v notranje za-
deve Avstrije nastopiti svet Društva nar-
odov. Nato naj bi se Društvo narodov iz-
javilo pripravljeno, da bo za vse bodoče
primere kršitve avstrijske neodvisnosti in-
terveniralo ter določilo eno ali več držav,
ki bodo prevzele zaščito avstrijske neod-
visnosti.

Zaščita Avstrije

Pariz, 24. septembra. g. Pred svojim od-
hodom v Ženevo je imel zunanji minister
Barthou daljše razgovore s predsednikom
republike Lebrunom in ministrskim pre-
sednikom Doumerguejem o smernicah pri
pogajanjih o neodvisnosti Avstrije, o ple-
biscitu v Posavarju in o vzhodnem paktu.
»Petit Parisien« poudarja, da bodo poga-
janja glede Avstrije v Ženevi prinesla važ-
ne odločitve. Razpravljali bodo o paktu so-

Govora Tabacovicija in dr. Stanglerja

Ko se je poleglo odobranje, s katerim
so vsi prisotni sprejeli ekspozice našega zu-
nanjega ministra, je govoril predsednik
rumunske delegacije Tabacovicij, ki je
pozdravil našega zunanjega ministra in
udeležence letošnjega zasedanja gospodarskega
sveta. Tudi on je naglasil, da pred-
stavlja letošnje zasedanje nadaljevanje
dela na osnovi rezultatov, ki so bili že do-
seženi na prvih dveh zasedanjih in ki opra-
včujejo upanje v bodočnost gospodarske
Male antante, ki se mora razvijati spored-
no s politično Malo antanto, da tako ojači
moč in dvigne ugled vseh treh držav.

Predsednik češkoslovaške delegacije dr.
Stangler je prav tako pozdravil našega
zunanjega ministra in udeležence konfe-
rence, nato pa je v obširnem ekspoziciji go-
voril o velikem pomenu gospodarskega so-
delovanja, ki je enakovredno političnemu.
Obe plati teh naših tesnih odnosov tvorita
celoto, brez katere si ni mogoče zamisliti
varnega in trajnega življenja med-
narodne skupnosti, kakršna je naša.

Delo v odborih

Ob koncu je zunanji minister Jevtić
predlagal še nekatere predloge glede kon-
kretnega tehničnega dela gospodarskega
sveta. V skladu s že običajno proceduro
in v svrhu čim hitrejšega reševanja vseh
vprašanj, naj bi se vse delo gospodarskega
sveta Male antante razdelilo na pet odborov,
ki naj bi bili:

1. Odbor, ki bi proučil problem trgovin-
skega izmenjavanja blaga in ki bi se v
primeru potrebe razdelil v dva pododborna:
jugoslovensko-češkoslovaškega in češkoslo-
vaško-rumunskega;
2. odbor, ki bi proučil rezultate, ki so jih
dosegle nacionalne sekcije, v kolikor se
ticejo predlogov, sprejetih na drugem zasa-
danju gospodarskega sveta;
3. prometni odbor, ki naj bi razpravljajl
o plovbi po Dunavu, kakor tudi o železni-
škem in letalskem prometu med našimi
tremi državami;
4. odbor za ostala vprašanja, ki so na
dnevnem redu, kakor tudi za morebitne
nove predloge, in
5. redakcijski odbor.

Plenum gospodarskega sveta naj bi se
zopet sestel, ko bi odbori zaključili svoje
delo in mu predložili svoja poročila. S
tem je bila otvoritvena seja letošnjega za-
sedanja gospodarske Male antante zaklju-
čena. Popoldne se je plenum zopet sestel
in izvolil posamezne odbore, ki so pričeli
takoj poslovali.

Ameriške priprave za vstop v DN

Zeneva, 24. septembra. p. V tukanjnih
diplomatskih krogih govore, da kažejo Že-
dinjene države tendenco za vstop v Dru-
štvo narodov.

delovanja držav, ki so zainteresirane na sta-
tus quo v Avstriji. Namen tega sodelo-
vanja je, da se ojači februarška izjava treh
velesil. Pogajanja, ki so se pričela danes
v Ženevi, bodo imela za podlago februarško
izjavo. Avstrijski zunanji minister Berger-
Waldenegg, ki se je vrnil v Ženevo, bo za-
stopnikom velesil, ki se bavijo z avstrijskim
vprašanjem, obrazložil stališče avstrijske
vlade glede mednarodnih jamstev. Razdalja
med Italijo in Malo antanto je še vedno
precej velika. »Petit Parisien« pa pravi, da
so v krogih konference nekoliko bolj opti-
mistični in verujejo, da bodo odstranjene
poslednje zapreke za sporazum. Zdi se, da
bo kmalu sledila večstranska izjava v Že-
nevi v korist neodvisnosti Avstrije. Pred-
ložena bo v podpis vsem prizadetim drža-
vam, ki hočejo dati svoj pristanek. Velesile
bodo branile neodvisno avstrijsko zvezno
republiko z vsemi sredstvi in v vsakem pri-
meru, če bi jo kdo napadel. Mala antanta
zahteva, da se ta garancijski pakt registra
pri Društvu narodov.

Nemška vlada se zelo zanima za poga-
janja za ta garancijski pakt in je sedaj naro-
čila svojemu poslaniku v Bernu, naj stopi v
stike z italijanskim delegatom pri Društvu
narodov Aloisijem, da od njega dobi na-
daljnje neposredne informacije.

Izjemno stanje v Španiji

Madrid, 24. septembra. d. Včeraj je bilo
po vse Španiji proglašeno alarmno stanje,
ki predstavlja prvo stopnjo k obsebnemu
stanju. Dokler bo v veljavi, se morejo uki-
niti ustavne svobodščine. Uvedena je stroga
cenzura tiska. V vladnih krogih so še
nadalje prepričani, da pripravljajo sociali-
sti prevrat in da je bil v ta namen določen
tudi prevoz orožja, ki ga je financiral vele-
industriec Echevarrieta. Parnika, ki je pri-
peljal orožje, doslej še niso izsledili. Go-
voro, da ga je posadka potopila, ko je bilo
tihotapstvo orožja odkrito.

V Madridu so aretirali tri notorične ko-
muniste. Listi mislijo, da so aretacije v
svezi z nedavno najdbo orožja.

Odlikovanje

Beograd, 24. septembra. AA. Nj. Vel.
kralj je na predlog prometnega ministra
odlikoval postajenačelnika v Zagrebu, gi-
kolodvor, Djuro Salica, z redom Jugoslo-
venske krone 5. stopnje.

Revolucionarna španija

Pri lanskih volitvah poražene levičarske skupine so se strnile v enotno fronto in odkrito pripravljajo upor — Vlada se je končno odločila za protiakcijo

si. Pariz, 22. septembra.

Odkar je pri lanskih volitvah v španski parlament padla socialistična moč, je zašla Španija v neprestano revolucionarno vrenje. Že nekaj tednov po svojem porazu so socialistične skupine, podprte od anarhističnih elementov, poskušale izvesti nasilen udar ter se s pomočjo ulice polastiti oblasti, ki jim je izdrknila iz rok v parlamentu. Vlada je morala tedaj uporabiti vso energijo, da je krvave nered zatrla. Od tedaj se pojavljajo brez presledka novi revolucionarni izbruhi, ki so zavzeli še bolj resno obliko, ko se je levičarskim elementom posrečilo ustvariti enotno fronto, se-gajočo od anarhistov do socialistov. Ta fronta niti ne prikriva svojih načrtov, s silo strmoglavi sedanji režim v Španiji in uvede namesto njega diktatorstvo proletariata. Da grožnje niso kar tjavendan, dokazuje dejstvo, da se levičarska fronta za borbo sistematično oborožuje.

Zaradi tajnega oboroževanja strank — tudi desno krilo se oborožuje na lastno pest — je postalo tihotapljenje orožja v Španijo v poslednjem času zelo donosen posel, ki cvete predvsem na severu ob Baskijskem zalivu in v Pirenejih, kjer so se tihotapci že večkrat sridito spopadli z žandarmerijo in tudi z vojaštvom. Tihotapljenje orožja v teh pokrajinah je olajšano zaradi simpatij prebivalstva, ker imajo Galicijci in Baski separatistične ambicije, pa mislijo, da bi vsako oslajenje centralne oblasti nažejše koristilo njihovim okretom.

Tako so pri hšnih preiskavah poslednjega tedna našli pri levičarskih elementih celotne zaloge orožja, ki so bile namenjene, kakor službeno iz Madrida poročajo, za razdejanje policijskih postaj in najvažnejših ministrstev. Razen tega so prišle oblasti na sled dokumentov, iz katerih je razvidno, da so uporniki po nameravanem napadu na ministrske zgradbe sklenili ubiti vsako osebo, ki bi jo našli v uniformi. Sledil bi splošen napad na vsa državna poslovanja, dočim bi se istočasno sešlo revolucionarno sodišče, ki bi takoj obsodilo vse na smrt, katere bi uporniki zajeli, obenem bi se pa izklicala proletarska republika.

Socialistična moč v Španiji, ki poprej ni bila nikdar resnega uvaževanja vredna, se je udrila za časa diktature Prima de Riverja. Ta je računala, da si bo okrepil svoj režim, če bo dal del oblasti v roke socialistom ter jih na ta način napravil za državnotvorno stranko. Tedaj so bila tudi ustanovljena razsodišča za spore med delodajalci in delojemalci, ki so jih sestavljali po en zastopnik delodajalcev in delojemalcev pod predsedstvom vladnega komisarja, za katerega so socialisti vedno znali vriniti svojega moža. Tako so razsodišča, ki so seveda redno odločala v korist delojemalcev, izredno povzročila vpliv socialistične stranke. V stranki sami ima za nien napredek največje zasluge današnji voditelj levičarske fronte, bivši minister v Azanovi vladi Largo Cabalero, ki je pod Primom de Rivero postal čez noč iz sodruga ekscelenca.

Vstoličenje novega goriškega nadškofa

Izvršeno je bilo v nedeljo z velikimi svečanostmi Prvi javni govor novega dostojanstvenika

Gorica, 24. septembra. k. Ob veliki udeležbi fašističnih organizacij, službenih predstavnikov in množice vernikov je bil včeraj dopoldne ustoličen novi goriški nadškof msgr. Margottti. Novi nadškof je ob tej priliki imel v cerkvi nagovor, v katerem je med drugim dejal:

»Naj velja moj prvi pozdrav onim, ki so mi omogočili, da sem prišel med vas. Predvsem Kristusovemu vikarju, prevemu skrbniku za naše zdravje in blagostanje, ki se mu bomo pokorili, če bo treba tudi z žrtvijo svojega življenja. Dolga leta življenja želimo in svoj vdani pozdrav izražamo kralju, ki vodi naš plemeniti narod in kateremu smo prisegli podaništvo, zvestobo in poslušnost. Končno naj bo posvečena naša misel vladi in onemu, ki zna tako dobro voditi druge in ki je dvignil italijansko ljudstvo do tako velike slave. Njemu naš pozdrav in naša želja: Naj živi in vedno zmaguje.«

Nadškof je dalje omenjal delo, ki so ga opravili njegovi predniki, in se je posebno

Velik vpliv na raznih revolucionarnega gibanja je imelo, kakor se je sedaj ugotovilo, tudi Trockega prevratno delovanje. Trocki je z otoka Prinkipa, kjer je bil v izgnanstvu, vodil revolucionarno propagando v Španiji in najbrž tudi še kje drugje. Njegovi nauki so se po Španiji razširjali v neštevilnih brošurah. Trockij je tedaj učil svoje marksistične pristaše, da sicer lahko sodelujejo tudi pri parlamentarizmu, da bo pa pravo ustavodajno skupščino lahko sklicala le revolucionarna vlada po zmagovitnem upor »vojakov, delavcev in kmetov«. V svojem načrtu je Trocki poudarjal, da je posebno važno oboroževanje kmetov, ki se jim pod republikanskim režimom izvedena agrarna reforma zdi premalo radikalna, pa so zato razočarani in dostopni demagogiji.

Kako širokogrudno so bile namreč te razdiralni akcije levice republikanske oblasti, kaže dejstvo, da je Largo Cabalero lahko celo po radiu pozival vojake in podčastnike, naj se z orožjem v roki zavamejo za izvedbo socialističnih načrtov, za kar bodo vsi, ki se bodo v revoluciji odlikovali, poplačani s častniškim činom. Šele odkritja poslednjih dni so privedla Samperjevo vlado, ki je doslej krmarila po španskih parlamentarnih vodah zelo vjugasto pot, do odločnejših korakov. Živeč predvsem od milosti desnice, je Samperjeva vlada gledala le, kako bi se na nobeno stran preveč ne zamerila. S to neodločno politiko ni Samper prav nič pomiril levice, zameril se je pa desnici, tako da mu je Gil Robles, šef naimočanše desničarske skupine, katoliških agrarcev, izjavil, da ne more več hoditi z njim in ga podpirati. S tem je Samperjeva vlada zašla v krizo, ki se je začasno rešila le s tem, da je bil Gil Robles zaradi nevarnosti levičarskega upora prisiljen umakniti svoje grožnje. Samper je sedaj objavil poziv na vse stranke, ki sta jim pri srcu red in mir v državi, naj pozabijo na politične spore in nasprotstva pred nevarnostjo revolucije. Postavil se je celo na stališče, ki zveni precej po diktatorskih ambicijah, češ da so proti revolucionarni opasnosti večinska glasovanja slabo sredstvo in da se je treba revoluciji postaviti po robu z drugačnim orožjem kakor samo z glasovnicami. Ob enem je sporočil, da je vlada sklenila, če bi se revolucionarni izgredi ne polegali, nad vso Španijo proglašiti obsedno stanje.

Težko je prorokovati, kam bo slednjič prišla Španija. Zdi pa se, da je Samperjeva vlada sedaj res odločena zatreči z vsemi sredstvi upornike poizkuse levice. Poleg tega pa se organizirajo proti levičarskim ekstremistom zmerni elementi, ki imajo za seboj, kakor so pokazale zadnje volitve, ogromno večino španskega naroda. Te skupine rastejo ne le številčno, temveč tudi navdušenje pri njih vsak dan bolj narasča ter so pripravljene proti akciji socialistov, komunistov in anarhistov nastopiti s protiakcijo. Vsekakor se politično življenje v Španiji nahaja v najhušem vrenju. S padom monarhije je Španija izgubila stoletni temelj svojega državnega življenja in je zato nemogoče, da se novi sistem še dolgo ne bo mogel utrditi.

zahvalil msgr. Ivanu Sirotniku, ki je za veliko potrpežljivostjo in v tisoč skrbah, v stalni negotovosti za svojo usodo, storil vse, da je našel novi pastir pripravljen zemljo za novo setev. Njemu so dolžni vsi verniki svoje spoštovanje in svojo hvalečnost.

Podoben program ai je nadškof rezerviral za svoje prvo pastirsko pismo, opozoril pa je na dolžnosti, ki jih imajo izpolnjevati duhovniki te pokrajine v sedanjih tako delikatnih trenutkih: »Njihova je dolžnost, da posvetijo vernikom še večjo duhovno skrb, ne da bi pri tem razlikovali razrede in plemena, ker v svoji misli kot duhovniki ne smejo pozabiti na suverene pravice italijanskega naroda, ki zaslužijo hvalečnost in svobodo poleg vse lojalnosti, ki mora biti ne glede na sleherno prirezo značilna poteza duhovniške službe.«

Končno je novi nadškof omenil goriško semenišče, v katerem bo zahteval večjo disciplino in več živ. Svoj govor je zaključil z blagoslovom. Nato pa je sledila pontifikalna maša. Iz cerkve se je novi nadškof umaknil v škofijsko palačo.

ki bo ustanovil posebna razsodišča. Člani vrhovnega odbora bodo po vsej priliki tudi general Johnson, Moley in Richberg.

Sporazum o prodaji vzhodne kitajske železnice

Tokio, 24. septembra. AA. Med Rusijo in novo mandžursko državo je bil dosežen sporazum glede prevzema severne mandžurske železnice. Mandžurija bo plačala 170 milijonov jenov odškodnine. V tem znesku je tudi 30 milijonov, ki jih bodo odslužile ruski uradniki kot odpravnino. Po poravnani teh zneskov postane Mandžurija lastnica te železniške proge. Rusija je prvotno zahtevala 190 milijonov, mandžurska vlada pa je ponujala 150 milijonov. Na posredovanje japonskega ministra Hirota sta se obe stranki zedinili za vsoto 170 milijonov. Obenem sta pristali še na neke medsebojne koncesije.

Smrt francoskega državnika

Pariz, 23. septembra. AA. Davi je umrl, star 74 let, senator Maurice Ordinaire, predsednik senatne skupine republikanske unije in podpredsednik senatnega odbora za zunanje zadeve. Pokojnik je bil na glasu odličnega pravnika.

Vsi,

ki bolujete na žolčnem kamnu,

pijte redno nekaj tednov zjutraj na tešče po dve do tri čaše Rogaške slatine »Donata vrelca.

Vprašajte Vašega zdravnika.

Za Maistrov spomin!

Komaj je general Maister legel v prezgodnji grob, že pogrešamo povsod moža, ki so romali k njemu kulturni delavci, da se posvetujejo z njim o sodobnih vprašanjih, posebno pa o našem Mariboru in severnih mejah. Njč več ne sedi za mizo, polno perirjev in knjig, ne sega več po telefonu, njegova usta so onemela za vedno. In vendar mora Maistrov duh, ki nas je edini, vodil in bodril, ostati živ, njegova idejna zapuščina nam mora še nadalje biti stalna pobuda k utrjevanju in dopolnjevanju njegovih zgodovinskih uspehov.

Zveza Maistrovih borcev vidi svojo veliko nalogo v tem, da čuva z vso pieteto njegov spomin in ga ohrani poznim rodom kot svetel kačipot. Prečisti hoče svoje vrste, da odbere tiste, ki so v usodnem prevratnem času najbolj doumili Maistrov duh. Pa ne samo v srcih ga hočemo gojiti, ves narod hoče imeti Maistrov duh v kipu in v knjigi.

Maistrov spomenik! Kot nekaj ob sebi umevnega občutimo vsi Slovenci sveto dolžnost, da dobi Maister v svojem Mariboru dostojen spomenik. Vsenaroden odbor bo organiziral pobiranje prispevkov, ki že prihajajo, in proučil vsa vprašanja bodočega spomenika.

Maistrova zgodovina je druga naloga, kjer bo treba sodelovanja široke javnosti. Delo, ki ga je Maister na osnovi obsežnega izvirnega gradiva začel, je ostalo glede začetka in konca nedovršeno. Poseben redakcijski odbor ga bo izpolnil in objavil. Pri tej priliki bo treba napisati tudi Maistrov življenjepis. Morda ni imel ničče po širni domovini med vsemi sloji toliko prijateljev, pobratimov in znancev ko on. Vsi, ki imate kakršnekoli spomine nanj, morda kaj korespondence ali veste kaj o njem povedati, poiščite, napišite, dajte na razpolago, da ne bo naknadnih očitkov, da pogrešate važnih podatkov. Vse se bo porabilo, nato pa vrnilo ali pa z vašim pristanikom izročilo banovinskemu arhivu, kjer je že zdaj določen generalu Maistru poseben oddelek. Vse pošiljke blagovolite nasloviti na gospo Marijo Maister, vdovo po generalu, Maribor.

Zveza Maistrovih borcev.

Zahvala inozemskih parlamentarcev

Beograd, 24. septembra. Kmetijski minister dr. Dragutin Kojić, ki je na zasedanju mednarodne parlamentarne konference za trgovino zastopal zunanega ministra in v imenu predsednika vlade otvoril prvo sejo konference, je prejel iz Splita naslednjo brzojavko:

Ko zapuščajo delegacije 19. plenarnega zasedanja mednarodne parlamentarne konference za trgovino vašo zemljo, so mi naložile prijeto dolžnost in izkazale čast, da vam ponovim izraze njihove najgloblje hvalečnosti. Sprejem, ki so ga bile deležne, presega vsa pričakovanja. V Beogradu, v Zagrebu in na dalmatinski obali so vsi sloji prebivalstva uprav tekmovali v ljubeznosti napram delegatom, ki so tako čutili toplu čuvstva vsega naroda. Konferenca je med vsem delom naletela ne le na pazljivo in simpatično poslušalce, temveč je bila deležna tudi nežne gostoljubnosti. Zato odnaša vsak izmed nas v svojo domovino neposabne vtise iz Jugoslavije o njeni delavnosti in krepi veri v bodočnost. Zivela Jugoslavija! Zivel njen kralj! — Eugene Baie.

Kongres interparlamentarne unije v Carigradu

Carigrad, 24. septembra. g. V bivši sultanovi palači v Carigradu je danes pričel 30. interparlamentarni kongres. Doslej je prislo 200 delegatov iz vseh evropskih in tudi iz nekaterih izvenevropskih držav, med njimi mnogi udeleženci interparlamentarne konference za trgovino, ki je bila pretekli teden v Beogradu. Ta kongres je prva večja mednarodna prireditve v Carigradu. Turška vlada je izvedla izredne priprave, da bo delegatom bivanje v Carigradu čim bolj ugodno.

Na konferenci je zastopanih nad 30 dežel. Današnji seji je prisostvoval predsednik francoske poslanske skupine Buissou. Na dnevnem redu so predvsem vprašanja varnosti, razorožitve, ureditve delovnega časa, brezposelnosti in vprašanja o razvoju parlamentarnega režima.

Tajnik zveze Boissier je poročal o prejšnji konferenci. Nato je poročal o glavnih svetovnih dogodkih in naglasil, da se mora vrniti zaupanje, ker brez tega ni mogoča mednarodna stabilizacija.

Sofija, 24. septembra. t. Včeraj je potovala skozi Sofijo delegacija jugoslovskega nacionalnega odbora interparlamentarne unije in carigradski kongres. Član te delegacije je tudi bivši minister dr. Velizar Janković, ki je sofijskim novinarjem izjavil:

Potujemo na interparlamentarno konferenco, ki bo v Carigradu. Izkoristili smo ob enem priliko, da ponovno vidimo bolgarsko prestolnico. Upamo, da je sedanja politika slovenske solidarnosti, ki jo skupno vodimo v duhu in na osnovah našega načela »Balkan Balkancem«, vsem splošno koristila. Verujemo v srečnejše politične odnose med našima dvema državama, ki sta si svoje gospodarske odnose že uredili v obojestransko korist.

Žrtve tajfuna na Japonskem

Tokio, 24. septembra. d. Po uradnem poročilu znaša število raznih vrst ladij, ki so se potopile med tajfunom in ki jih pogrešajo od preteklega petka, 3400. Če se računa, da je imela vsaka ladja samo dva moža posadke, ki be na ta način število smrtnih žrtev velike vremenske katastrofe povečalo na 10.000.

Manjšinska zaščita v poljski luči

Zakaj je propadel poljski predlog o razširjenju manjšinske zaščite na vse države

Varšava, 24. septembra. AA. Pohuradna »Gazeta Polska« je objavila glede na ženevsko debato o narodnostnih manjšinah članek pod naslovom: »Niti koraka nazaj!« Članek pravi med drugim, da ni v ženevski debati dejansko noben govornik zagovarjal sedanjega stanja o pogodbenih manjšinskih obveznostih. Teza g. Becka, da je jamčenje manjšinskih pravic po Društvu narodov in njegovih organih anomalija, pravi list, ni dejansko naletela na nikak odpor. Tako države, ki so nastopile zoper Beckov predlog, kakor tudi one, ki so ta predlog podpirale, so enako naglašale, da je treba reformirati ureditev manjšinskega vprašanja. List navaja izjave držav, ki so se izrekle za poljski predlog, in poudarja, da tudi one države, ki so nastopile zoper posplošenje manjšinskih obveznosti, kakor Francija, Velika Britanija in druge niso mogle opravičiti sedanjega položaja in so bolj ali manj priznale, da je sedanji položaj nenormalen.

Po sodbi »Gazeta Polska« je ženevska razprava dokončno diskreditirala sedanji manjšinski sistem. V glavnem so vsi sprejeli sklep Becka, da sedanje stanje ne more več dolgo trajati, če se ne bo porušili moralni temelji, na katerih je bilo l. 1919.

zgrajeno Društvo narodov. Edina razlika je v tem, da poudarjajo države, ki so podpirale poljsko tezo, da sedanji sistem zato ne velja, ker ni posplošen in ker utegne zato služiti kot nesrečen politični instrument, dočim nasprotniki poljskega predloga enostavno izjavljajo, da sedanji sistem ni prida, v podrobnosti se pa ne spuščaio.

List prihaia tako do zaključka, da je poljska teza izvojevala moralno zmago. Poljski predlog je bil umaknjen le zato, ker se ni dalo doseči soglasja. Nečemo siliti druge države, da bi storile, česar nečemo, nadaljuje list, tako nečemo tudi, da bi nas kdo drugi k čemurkoli prisilil. Predlog Becka za posplošenje manjšinskih obveznosti je propadel, ostalo je pa stališče Poljske, ki ga je obrazložil njen zunanji minister. Dokler se ne bo dosegla enakopravna mednarodna manjšinska zaščita, Poljska ne bo mogla sodelovati z mednarodnimi ustanovami za manjšinsko zaščito.

Naposedl pravi list, da je Poljska predložila svoj predlog po zrelem premisleku. Zato se njen položaj ni oslabil, temveč nasprotno, še okrepil. Stališče Poljske, končuje list, se ne bo izpremenilo. Poljska ne odstopi niti za korak.

Macdonald bo odstopil?

Baldwin — njegov naslednik? — Izprememba angleške zunanje politike v odnošajih z Nemčijo in Francijo

London, 24. septembra. d. V političnih krogih se trdovratno vzdržuje govorice, da bo Macdonald, ki je približno pred mesecem dni odšel na daljši dopust, že v bližnji bodočnosti odstopil kot ministrski predsednik. Ako se Macdonald, ki ga dolgotrajna očesa bolezen močno ovira v politični delavnosti, ne bo umaknil v zasebno življenje, mu bo poverjena važna diplomatska misija, bržkone zastopstvo Anglije v Kanadi. Kot povsem gotova se more smatrati likvidacija dosedanje Macdonaldove politike. Macdonaldov odstop bi pomenil popolno izpremembo angleške zunanje politike, ki se že nekaj časa opaža. Čeprav so konservativci pri zadnjih volitvah dobili znatno večino, vendar niso v polni meri izrazili svoje moči, temveč so se podredili, vsteti vodilnemu geslu, nadstrankarski vladi z Macdonaldom na čelu. Macdonald se je zavzemal skupno s Hendersonom za uspehe razorožitvene konference. Nastopi je proti Franciji in je tako nehoti postal zaščitnik hitlerjevske Nem-

čije. S polomom razorožit. konference je izgubil svoj politični ugled. Če bi šlo po njegovih načrtih, bi morala Francija znatno znižati svoj proračun vojaških izdatkov in bi prišla v neugoden položaj napram Nemčiji, ki se mrazilno oborožuje. Čeprav se Anglija očeelmo noče močnejše kakor doslej angažirati na kontinentu, je vendar danes popolnoma na francoski strani in naglo povečuje svojo oborožitev v zrak. Macdonaldov odstop bi pomenil popoln umik Anglije od hitlerjevske Nemčije, tembolj, ker bi bržkone postal njegov naslednik vodja konservativcev Baldwin, ki je nedavno izjavil, da so angleške obrambne mernje ob Renu.

Prva seja angleške vlade po velikih parlamentarnih počitnicah bo jutri. Predsedoval ji bo podpredsednik vlade Baldwin, ki se vrnil v London v soboto. Predsednik vlade Macdonald bo odpotoval iz New Foundlanda šele v petek in prispel v Anglijo 4. oktobra.

Shod poslanca Petovarja na Dravskem polju

V nedeljo dopoldne je priredila občinska organizacija JNS za Slovenjo vas v Sv. Janžu na Dravskem polju v gostilniških prostorih g. Antona Zela javen shod, na katerega je povabila narodnega poslanc g. Lovra Petovarja. Lepa udeležba je pričala o živahnem zanimanju ljudstva za politična, gospodarska in socialna vprašanja. Po pozdravem govoru predsednika občinske organizacije g. Ureka je narodni poslanec g. Petovar obširno poročal o delu vlade in o vseh aktualnih zadevah, tičočih se našega kmeta. Pojasnil je vzroke svetovne gospodarske krize, ki je najtežje zadela kmečki stan, a je v drugih državah še mnogo hujša nego pri nas. Vlada se trudi, da jo čim bolj omili in olajša s tem tudi položaj našega kmeta. Izdala je v to svrhu že celo vrsto važnih uredb in sklenila med drugim tudi trgovinske pogodbe z Bolgarijo, Albanijo in Turčijo. G. poslanec se je bavil nato tudi z raznimi lokalnimi problemi, posebno z regulacijo Drave, ki bi bila potrebna od Vurberga do Središča. Vršila se bo postopoma, v prvi vrsti na najnujnejših krajih, ker za obširnejše dela ni na razpolago dovolj denarnih sredstev.

Zborovali so ves čas z velikim zanimanjem poslušali izvajanja g. poslanc, ki jim je nato še odgovarjal na razna vprašanja in dajal potrebna pojasnila, nakar je bil lepo uspeši shod zaključen.

Znižane vozne

Prometni minister je dovolil znižano vozno na državnih železnicah za tele prilike: članom 13. radne letne skupščine Zveze zdravstvenih zadrug, ki se bo vršila 28. septembra t. l. v Beogradu. Popust velja od 26. septembra do 1. oktobra; udeležencem letne skupščine Društva jugoslovenskih rudarskih in topilniških združenj, ki bo v Zagrebu 6. in 7. oktobra. Članom državnim uradnikom je dovoljen 75 %ni popust na podlagi uradniške legitimacije. Udeleženci, ki niso državni uradniki, imajo 50 %ni popust, ki velja od 4. do 11. oktobra; udeležencem redne skupščine velike šole treznosti Guttemplerskega reda, ki se bo vršila 7. in 8. oktobra t. l. v Beogradu. 50 %ni popust bo veljal od 5. do 10. oktobra; delegatom podobora četniških združenj iz vse kraljevine, ki se udeležijo poevitve zastave podobora združenja četnikov v Smederevski Palanci 30. septembra t. l., 50 %ni popust bo veljal od 27. septembra do 3. oktobra; udeležencem proslave razvita zastave Jadranske straže v Lazarevu 7. oktobra. 50 %ni popust velja od 4. do 10. oktobra; udeležencem skupščine Matice srpske, ki se bo vršila 30. septembra t. l. v Novem Sadu. 50 %ni popust bo veljal od 26. septembra do 4. oktobra; in slednjič udeležencem kongresa Zveze gostilničarskih združenj, ki se bo vršil 23. in 24. oktobra t. l. v Zagrebu. 50 %ni popust bo veljal od 21. do 23. oktobra.

Kdor ima četirinsko vozino, kipi na obojni postaji polovični listek in železniško legitimacijo, listek mu pa e potrdilom o udeležbi velja tudi za povratek. Kdor ima 50 %ni popust, kupi cel listek na obojni postaji in mu velja e potrdilom o udeležbi tudi za povratek.

Prometni minister je dovolil Zvezi erbiških poljedelskih zadrug 11 posebnih vialkov za kongres zveze, ki bo 27. t. m. v

Beogradu. Posebni vlaki bodo vozili in Negotina, Pirota, Kruševca, Velike Plane, Požarevca, Užičke Požege, Lazarevca, Arandjelovca, Kragujevca, Subotice in Zagreba. Dovoljena je četirinska vozina.

1470 učencev na strokovnih šolah

Ljubljana, 24. septembra. V splošni statistiki o stanju dijaštva na šolah v dravski banovini smo objavili tudi podatke o številu dijaštva na ljubljanskih strokovnih srednjih šolah. Na srednji tehnični šoli se je vpisalo točno 600 učencev, na Trgovski akademiji 194, na Dvornazredni trgovski šoli 157. Tem številkam naj dodamo še podatke o številu dijaštva na ostalih strokovnih šolah naše banovine. Na te vrste učilišča je od strani mladine posebn velik naval. Moderni čas je povzdignil veljavo praktičnega, tehničnega in gospodarskega dela in tako se razume, da se sodobna mladina zmerom bolj nagiba strokovnim in tehničnim poklicem kakor k študiju teoretičnih in klasičnih ved, ki mlademu človeku pač lahko dajo zaokroženo, teoretično utemeljeno gledanje na dogajanje v svetu, ki ga pa puste na oedilu povsod tam, kjer je treba vzeti v roke konkretno orožje za konkretno življenjsko borbo. Zlasti v dobi krize se živo občuti potreba praktičnega znanja za delo in življenje. Značilno za te razmere je dejstvo, da se je n. pr. v prvi letnik dvorazredne državne tekstilne šole v Kranju, katere obstoj je novejšega datuma in zavod potemtakem še ni mogel postati popularen v najširših krogih občinstva, priglasilo nič manj kakor 56 kandidotov, medtem ko je število s predpisi omejeno komaj na 20 učencev.

Celotno sliko strokovnega šolstva v Sloveniji naj torej dopolnimo z naslednjim: na dvorazredni državni trgovski šoli v Celju je 91 učencev (v prvem razredu dva paralelki), na državni tekstilni šoli v Kranju 42 (v prvem letniku 25, kar pomeni spriču živga zanimanja za šolo širokogrudno koncesijo zakonskemu predpisu), na dvorazredni šoli za prelatstvo v Ptuj 30. Povzra tehnične srednje šole je največji zavod za obrtni pouk pri nas osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani. Zavod sam ima v Ljubljani 140 gojenk, na krajevnih čipkarskih šolah, ki so mu priključene, pa v Polhovem gradcu 18, v Zireh 41, v Peleznikih 81, v čipkarskih tečajih na Fari pri Kočevju 33, na Jesenicah 12, na Prevaljah 31, tako da je vseh gojenk 355. Spriču velikega zanimanja za čipkarstvo med našo žensko kmečko mladino bodo letos obnovili tudi tečaj v Horjulu. Na vseh državnih strokovnih šolah v naši banovini je skupaj 1470 učencev in učenek

Upokojitev Hindenburgovega sina

Berlin, 24. septembra. AA. Polkovnik Oskar Hindenburg, sin pokojnega maršala, bo 30. septembra izstopil iz nemške vojske. Upokojen bo kot generalni major in se bo umaknil na svoje posestvo v Neudecku.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Večinoma vedro, le ponekod nekoliko bolj oblačno vreme, v ostalem toplo. Dunajska vremenska napoved za torek: Spremenljivo vreme, najbrž zopet poslabšanje na zapadu, padavine, pad temperature, ki pa bo še vedno nekoliko nad normalo.

Konec stavke tekstilnih delavcev v Ameriki

Newyork, 24. septembra. d. Sobotni sklep stavkovnega odbora tekstilnih delavcev, da stavka preneha in da se danes zopet povsod prične delo, je izzval povsod veliko zadovoljstvo. Vodja stavkovnega pokreta Gorman je izjavil, da je zadovoljen z zagotovilom predsednika Roosevelta, po katerem se bodo upoštevale zahteve delavstva. Tekstilni delavci prevzemajo zopet delo v zavesti, da je njihova borba pripomogla k zbolšanju delovnih pogojev v tekstilni industriji.

Danes je zopet pričelo delati po tritedenskem odmoru 500.000 delavcev. Ogromna stavka je zahtevala tudi mnogo človeških žrtev. Pri izgredih je bilo ubitih 15 delavcev, nad 200 pa je bilo ranjenih. Sedaj bo pričelo poslovati razsodišče, ki ga je predlagal predsednik Roosevelt v svoji posredovalni akciji. Osnovan bo tudi poseben nestrankarski odbor treh za tekstilno industrijo.

»Newyork Herald Tribune« poroča, da bo predsednik Roosevelt v kratkem popolnoma reorganiziral NKA. Vodja te ustanove bo postal bivši ravnatelj vojne industrije Bernard Baruch. O politiki NRA bo odločal odbor, ki ga bo imenoval Baruch in

Naši kraji in ljudje

Plinski napad na Ljubljano

Po vsem svetu se pripravljajo na obrambo proti plinskim napadom. Naše mesto ima že dobro izveščeno osoje z inženjerji, kemiki, zdravniki in pomožnim osebjem, za kar skrbi organizacija RK. V nedeljo so povsem nenapovedani imeli svojo drugo veliko vežbo, ki je pokazala, da je naša protiplinska organizacija svoji nalogi kos. Zanimivi preizkušnji sposobnosti te ob-

ramne organizacije, kakor tudi gasilstva je pristvoval tudi divizionar general Vladimir Cukavac (desno na sliki), ki je pred dramskim gledališčem v spremstvu župana dr. Puca sprejel raport poveljnika ljubljanskih poklicnih gasilcev po dobro uspehi vaji z veliko magirus lestvo. — Levo je na sliki videti samarijane, ki rešujejo s plinom zastrupljenega meščana.

Odkritje spominske plošče pesniku in novinarju Jovanu Hraniloviću

Metlika, 24. septembra

V Radatovičih se je v nedeljo zjutraj zbralo k odkritju spominske plošče pesniku Jovanu Hraniloviću okrog 2000 ljudi. Ob 10. je občinstvo v procesiji odšlo v cerkev z mnogoštevilno duhovščino, ki jo je vodil škof g. dr. Dionizij Myaradi. Po cerkveni svečanosti pa so blagoslovili spominsko ploščo Jovana Hranilovića, ki nosi napis:

»Jovanu Hraniloviću, hrvatskom književniku i pjesniku Zumberka. — Zumberčani. 1855 — 1924.« Plošča je vžidana nad vratami cerkve sv. Nedelje.

Po odkritju spominske plošče je stopil na odprto najprej predsednik pripravljalnega odbora narodni poslanec g. Dako Makar iz Metlike, ki je opisal delo nesmrtnega pesnika in narodnega prebuditelja, nato pa je sledilo petje pevskega zbora »Slobode« iz Zagreba. Univerzni profesor g. dr. Janko Šimrak iz Zagreba je zatem v daljših izjavah opisal življenje zumberškega pesnika. V imenu Matice Hrvatske, ki je položila pred spominsko ploščo lep litorjev venec, je govoril dr. Jurišić, za njim svečenik g. Pavić iz Novega Sada in predsednik Kola hrvatskih književnikov profesor g. Petar Grgec. Med njegovim govorom je prisel k svečanosti tudi zagrebški nadškof g. dr. Ante Bauer, ki je množico pozdravila z velikim navdušenjem. V imenu SSKJ je počastil spomin zumberškega pesnika g. dr. Riko Fux iz Ljubljane, v imenu metliške občine občinski predsednik g. Malešić, v imenu podružnice SPD v Novem mestu g. dr. Fran Ivanetič, v imenu Bratstva hrvatskog zrnja veliki mojster g. Emil Lazovski, delegat franciskanskega reda gvardijan dr. Peter Grabrić iz Zagreba, v imenu zumberških društev g. dr. Milan Popović iz Zagreba, ki se je zahvalil tudi nadškofu dr. Bauerju, da je prisel na proslavo. Nato je še govoril tajnik pripravljalnega odbora šolski upravitelj v Radatovičih g. Knežević. Po zaključnem oficijelnem delu so pevci »Slobode« odpele več lepih pesmi. Proslave se je udeležil tudi metliški sreski načelnik g. Matej Kaki, ki je obenem zastopal bana g. dr. Marušića.

K proslavi so poslali brzojavne pozdrave ban dr. Marušić, podpredsednik SSKJ Engelbert Gangl, predsednik JUU Ivan Dimnik, zagrebški Pen-klub dr. Bazala za Jugoslovensko akademijo v Zagrebu in drugi.

Žalostna smrt vestnega železniškega uslužbenca

Hrastnik, 24. septembra

Sinoči po 21. uri je službovalci progovni čuvaj Jože Pintar pri čuvajnici 561 čakal na prihod progovnega obhodnika. Ker pa obhodnika ni bilo in sta se malo prej srečala na progi kakih 200 m pred čuvajnico dva vlaka, je čuvaj slutil nesrečo. Podal se je na progo, da bi videl, kaj je z obhodnikom. Komaj je prešel ovinek, je že zagledal poleg tira ležečega nezvestnega obhodnika Alojzija Koritnika, ki je imel hude rane na glavi, a je kazal še znake življenja. Čuvaj Pintar se je takoj vrnil in telefonično obvestil postajo Zidani most. Služ-

bujoči železniški zdravnik g. dr. Matko se je pripeljal z motorno drezino ter ugotovil, da ima ponesrečeni obhodnik Koritnik hude notranje poškodbe. Odredil je njegov takojšnji prevoz v bolnišnico, ko pa so ponesrečenca odpeljali s prvim vlakom, je že pred prihodom v Celje umrl, ne da bi se bil prej zavedel.

Kako se je zgodila tragična nesreča, še ni točno znano. Sklepa pa se tole: Ko je Koritnik stal na progi ter opazoval vlak iz hrastniške smeri, je privzvil od nasprotnih smeri prazen stroj, ki ga mož zaradi ropotanja vlaka ni čul, ter je tako padel pod njega.

Pokojni Alojz Koritnik se je rodil leta 1877. v Suhadolu, občina Loka pri Zidanem mostu in je služboval pri železnici že polnih 32 let. Služboval je vestno in marljivo ter so ga vsi predstojniki in tovariši cenili in spoštovali kot starega, preizkušnega železničarja. Zapustil je ženo in dvoje otrok. Koritnikova družina je od vseh spoštovana in vsi iskreno obžalujejo njeno usodno nesrečo, ki pa ni prva. Pred tremi leti je umrl tudi nenadoma najstarejši sin te rodbine, ki je vršil vojaško službo v južnih krajih, pozneje pa je drugega sina ubilo pri podiranju stare steklarne v Zagorju.

Najdba umorjenčevega trupla

Ptuj, 24. septembra

Ze od 16. t. m. so pogrešali posestnika vega sina Franca Slano iz Vitomerca. Zadnjič so ga videli v Dravetincih v nekem vinočetu. Po izpovedi nekkih prič je bil pogrešanec v neki vinjeni družbi, katere člani so se prepirali in pozneje baje tudi spopadli. Vse poizvedbe za mladeničem so bile doslej brezuspešne.

Danes dopoldne pa so našli na koruzni njivi posestnika Zmavca v Dragovicih truplo nekega mladega moškega, ki je kazalo več ran z nožem. Spoznali so pogrešanega Franca Slano ter so truplo prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Andražu, kjer bo lutri izvršena obdukcijska.

Samomor dveh zaljubljenec v Savinji

Celje, 24. septembra

V nedeljo so blizu Drešnje vasi pri Petrovčah potegnili iz Savinje, kakor je ponedeljsko »Jutro« zvečer, z vrmi prevzani trupi 44letnega brezposelnega pekovskega pomočnika Vinka Škaferja iz Gotovelj pri Zalcu in 19letne posestnikove hčere Milke Grilčeve iz Drešnje vasi.

Pri Škaferju so našli beležnik, v katerem je zapisal, da gre v četrtek ob 18. v smrt, ker nima službe in ker je bil obsojen zaradi tatvin, ki jih je izvršil pri pekovski mojustru g. Senici v Zalcu.

Tudi Grilčeva je zapustila listek, na katerega je napisala, da gre v smrt, ker ji doma ne dovolijo, poročiti se s Škaferjem. Škafer in Grilčeva sta se spoznala, ko sta bila uslužbena pri pekovski mojustru gospodu Senici v Zalcu. Grilčeva je nazadnje bivala pri svoji materi v Drešnji vasi, a Škafer, ki je avgusta letos odslužil kazen, je stanoval v Celju na Obrežni cesti 1. Prejšnji ponedeljek je prišla Grilčeva k njemu vsa objokana in je prejkajala vse

dni do četrta, ko je pri obeh dozorel sklep, da gresta v smrt. V četrtek zjutraj je Grilčeva kupila v Zalcu na trgu šopek cvetic in opoldne sta oba odšla proti Drešnji vasi v skupno smrt. Obe trupli so prepeljali v žalsko mrtvašnico.

Dolenjci imajo izvrstna jabolka

Veliki Gaber, 24. septembra

Občinski odbor v Velikem Gabru je na pobudo mladega tajnika g. Alojzija Zajca in g. Kastelica Franca, posestnikovega sina iz Otečjega vrha, priredil 16. in 17. t. m. razstavo sadja iz področja gaberske občine. Sreski referent iz Litije g. Sušteršič je imel v nedeljo 16. t. m. predavanje o sadjarstvu v razstavnih prostorih, ki jih je rad volje dal na razpolago trgovcem g. Jeraj iz Velikega Gabra. Obisk je bil oba dneva zelo obilen in so imeli prireditelji in razstavljalci zadoščenje za trud, ki so ga vložili v prireditve. Samo obžalovati je, ker prireditev ni bila razglašena po časopisu, da bi si bili tudi ljubljanci lahko ogledali izvrstno sadje, ki zraste na dolenjskih gričih in ki je kljub najboljshi kakovosti ceneno.

Razstava je pokazala, da bi mogla okolica Primskovega vzgajati najplemenitejša jabolka: kardinal, kanadko, kosmač, belfier dolenjsko voščenko in šinceci. Razstavili so naslednji posestniki: Antončič s Hriba, župnik Plešec iz Primskovega, Anton Hribar iz Gradišča, Pancer iz Poljan, Mrzel iz Zagriča, ki je pokazal tudi cepljene lesnike, a največjo zbirko je pokazal Franc Kastelic iz Otečjega vrha, pri katerem se pozna vpliv kmetijske šole na Grmu. Samo žeteli je, da bi našel še več tako vnetih sadjarjev, kakor je on sam Upajmo, da bo v kratkem ustanovljena podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva, za katero se trudita občinski tajnik in Kastelic Franc. Trgovci Roje iz Št. Vida pri Stični je razstavil praktično in solidno izdelano zabojčke za razpošiljanje sadja.

Kdor je obiskal razstavo, je odšel z zavestjo, da bo mlada generacija nadaljevala delo naših očancev sadjarjev in izpolnila vrzeli, ki jih je zapustila svetovna vojna v dolenjskem sadjarstvu.

Čudne tatinske zveze

Novo mesto, 24. septembra

Drugeče tako mirne podgorke vasi, kjer se že dolgo časa ni zgodilo ničesar razburjivega, so vzemirjale sedaj poleg razkritja zločinškega požiga v Gaberju tudi številne tatvine vina v Velikem Cerovcu in v Dolžu so bile trem posestnikom ukradene velike količine vina. Neznani tatovi so odnesli več sto litrov vina, ga dobro skrili, pončali pa so v svojih skrivališčih pili na vse pretege. Precej časa so bile skrivnostne tatvine predmet splošnega razburjenja, velika senzacija za ves okoliš pa je bilo naposled razkrinkanje štirih tatov.

Tatovi, ki so se zaprti, so mladi ljudje in nihče ni prej mislil na to, da se bavijo z nepoštenim poslom. Razkroj pa se je tudi to, da so bili mladi, dogoprsteži zaljubljeni v hčere svojih žrtov. Od njih so dobivali ključce od dobro zavarovanih zidanic in so bile na ta način tatvine seveda prav lahko izvedljive. Dva aretirana sta že vse priznala, ostala dva pa še skušata tajiti.

Premostitev reke Tare

Prometna zveza med črno goro in Sandžakom

Cetinje, septembra

V petek 21. t. m. je bil slovesno odprt veliki novi most čez Taro pri Mojkovcu, ki tvori najboljšo prometno zvezo med Črno goro in Sandžakom. Cesta, ki vodi preko Kolašina do Mojkovca, se od tod podaljšuje do Bijelega polja in bo v tem svojem zadnjem odseku popolnoma dovršena menda še v teku letošnjega leta. Uporabna za promet pa je že sedaj. Svečani otvoritvi mostu so prisostvovali poseben kraljev zastopnik, minister za javna dela in ban zetske banovine, a most je blagoslovil črnogorski metropolit. Slovesnost se je udeležila ogromna množica prebivalstva iz kolašinskega, bijelopolskega in beranskega okrožja.

Novi most, ki se v enem samem loku, š-

Pri odebalelosti vzbuja redna zdravila uporaba naravne »Franz Josefovce grenčice« jako delovanje črveca in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo »Franz Josefovce« vodo tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretjino čaše. »Franz Josefovce« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

rokem 47 metrov, pne čez Taro, je zgrajen ves iz kamna in so gradbeni stroški znašali okoli 1.200.000 Din. Začel se je graditi v oktobru mesecu leta 1932. in je bil v glavnem dovršen še meseca decembra lanskega leta. Načrt zanj je izdelal inženjer Evgenij Lebedinski, zgradilo pa ga je stavbeno podjetje inž. Frana Tavčarja iz Ljubljane. Most nosi ime prestolonaslednika Petra.

Ta nova prometna žila, vodeča preko mojkovskega mostu na Tari, je gotovo največjega pomena za gospodarski razvoj in napredek teh doslej vnanjemu svetu skoraj popolnoma neznanih, in nedostopnih krajev, ki se poleg svojega ogromnega gozdnega bogastva odlikujejo tudi z izrednimi naravnimi lepotami. Divje romantična dolina reke Tare, pravi pravcati »cañon«, go gotovo privablja obilno število občudovalcev in divno gorsko »Biogradsko jezero«, do katerega je od mostu le nekaj kilometrov, brez dvoma ravno tako. Dolina Tare je zvezana z dolino Lima, Črna gora s Sandžakom. O božiču leta 1915. je junška vojska male Črne gore tu nad Mojkovcem stahovito potolkla vojsko močnega habsburške monarhije, sedaj pa se je slavila tu zmaga jugoslovanskega mirnega dela nad uporno divjo naravo, dela v prid in prosep ljudstva, ki je napajalo to zemljo s svojo srčno krvjo, da bi jo obranilo tujske pohlepnosti.

Samo še danes se lahko nasmejete in pozabavate nad vragolijami slavnih komikov Stan LAURELA in Oliver HARDYA v veselem filmu

POTUJOČI PIANINO

ZVOČNI KINO DVOR. Telef. 27-30

Predstave danes ob 4., 7. in 9. zvečer.

Vstopnina Din 4.50 in 6.50

Jutri! »BUFFALO BILL« Jutri!

Vse motri Vaše zobe. Samo negovani zobje izpopolnijo Vašo zunanost. Odol je zaradi tega važno kozmetično sredstvo. Z njim se pridobi, če se stalno uporablja, lepo in zdravo zobovje. Odol pa premore še več: Učinkuje antiseptično.

ODOL

ne neguje samo, marveč tudi varuje Vaše zobe. — Odol se da uporabljati zelo varčno.

Smederevska trdnjava se podira

Potniku, ki potuje od Beograda na parku nizdol po Dunavu, otane brez dvoma v neizbrisnem spominu pogled na smederevsko trdnjavo, ogromno zidovje »grada« Djurdja Brankovića, ki ji pač ni enake med vsemi srednjeveškimi utrdami v vsej Evropi. Ko se na levi obali širi v nedogled enolična banatska ravnina, na desni pa se nižajo drug za drugim vinorodni holmi, začne iznenada pred potnikovimi očmi kar vidno rasti iz razsežnega dunavskega vodovja mogočno stolpovje, dokler naposled ne stoji pred njim ves ogromni trdnjaviški trikotnik.

Smederevska trdnjava je bila do svetovne vojne še prav dobro ohranjena. Zidali so jo tako trdno, da jo niso mogli razdejati niti najsrditejši sovražniški naskoki v minilih časih in je ni mogel razglodati niti

največji škodljivci vseh človeških tvorbo, nezadržni zob časa. V svetovni vojni je trdnjava mnogo trpela. Avtrijsko topništvo je obstreljevalo z največjimi topovi, ker so se v trdnjavi nahajala vojaška skladišča in vojašnice. Te v poznejših časih zgrajene stavbe je topovski ogenj popolnoma uničil, toda trdnjavo zidovje samo je bilo razmeroma le malo poškodovano.

Smederevska trdnjava je bila pred svetovno vojno prava obsejna trdnjava, ki je bila velikega obrambnega pomena za Srbijo. Po svetovni vojni, ko se je državna meja pomaknila daleč proti severu, pa je trdnjava izgubila prejšnji svoj pomen. Zato se je smederevska občina začela pogajati z vojaškimi oblastmi, da bi se grad despotata Djurdja Brankovića, vrstnika carja Lazarja, kosovskega mučenika, prepustil mestni občini, ki bi ga varovala kot slavno starino. V trdnjavi se je nameraval napraviti velik stadion, dirkališče, a v največjem stolpu bi se uredil mestni muzej, v katerem bi se hranile arheološke znamenitosti smederevske okolice. Občina bi seveda tudi poskrbela, da bi se trdnjavo zidovje, kolikor je bilo poškodovano v vojni, primerno popravilo in se tako preprečilo neizogibno razpadanje. Pogajanja med občino in vojaškimi oblastmi pa nikakor niso prišla do zaključka vse do danes. V tem času pa se ni nič storilo, da bi se popravilo in ohranilo razpadajočo zidovje, in z ob časa je s pomočjo vremenskih nezdod temeljito zagrizel vanje, tako da se v zadnjem času kažejo vse večje razpoke v zidovju in se je v resnici bati, da se začnejo kar drug za drugim podirati obrambni stolpi in vmesno obzidje. Zato je pač res nujno potrebno, da se čim prej doseže sporazum med mestno občino in vojaškimi oblastmi in se tako ta edinstvena srednjeveška starina ohrani kot veličastni spomenik stare naše slave.

KULTURNI PREGLED

Jugoslovanska kulturna usmerjenost Jan Neruda in Slovenci

Iz »Českoslov.-jugoslov. revue«

Pravkar je izšla peta številka v Pragi izhajajoče »Českoslovanske - jihoslovanske revue«, časopisa za pogledbeve českoslov.-jugoslov. vzajemnosti in glasila lig, ki izhaja v redakciji dr. Antonina Uhliřa in Mončih Miloševića.

Na uvodnem mestu prinaša česki članek B. Borka »Jihoslovanska kulturna orientacija«. Pisec razpravlja v njem o notranji in zunanji usmerjenosti jugoslovanskega kulturnega razvoja in podaja ob koncu naslednje misli:

Velika vojna je premaknila tudi geopolitično in kulturnopolitično stanje na Balkanu in v srednji Evropi. Današnji Balkan se razvija iz zgolj zemljepisnega pojma v smeri k bodoči politični in kulturni celoti. Odpirajo se daljne perspektive... Dejstvo, da se oblikuje balkanstvo kot kulturni tip, bo velikega pomena tudi za nastajajočo jugoslovansko narodno kulturo. Njena osnovna tla ne morejo biti drugje kot na Balkanu: zapadni kraji, ki so dosihmal inklinirali v nemški in italijanski svet, se morajo prej ali slej sprijazniti s tem dejstvom, ki utegne biti zanje izvor novih možnosti, podlaga za ši-

roko preobrazbo v novem duhu.

Ob istem času je nemški del srednje Evrope v težki krizi. Za nadaljnjo orientacijo je važno dejstvo, da so današnji pojavi in dogodki v nemškem deželah samo podpri razmnoženje tistih jugoslovanskih pokrajin, ki so gravitirale v nemški svet. Nemška kultura je za dolgo dobo prenehala biti elipilna. Mladi narodi Balkana in na Vzhodu ne vidijo več v tem narodu neomejenih presečenecih kulturnega vzornika. Nemec bo poslej na Balkanu bolj trgovec nego »Kulturträger«.

V tem času je torej treba, da se čim bolj pogolbi kulturna vzajemnost Jugoslovancev in Čehoslovakov, ki se obenem trdno utjema s široko linijo državnih interesov.

V Čehoslovaku so zgoščene najtipičnejše in najpozitivnejše lastnosti Srednjeevrope. Slovanska osnova, križana skozi vekove z vplivi nemštva in drugih evropskih kultur, se je razvila do popolnosti, ki prekaša neuravnoteženi, zmilitarizirani in v krčih natežijb ekstremov se zvijačijo nemški narod.

V letih hudih preizkušenj je českoslovanski narod pokazal toliko pozitivnih lastno-

sti, da vzbija naše občudovanje. Predvsem je izpričal svoj pristno demokratični značaj, svoj zdravi realizem, svoje vzorne organizatorne sposobnosti in ostro razviti čut za drobno delo. Bodro premaguje skušnjave, ki bi ga hotele zapeljati v ekstreme. Njegova politika ni ne imperialistična in ne mesijanska. V kulturi je razvil visoke vrednote in dragocene simbole. Če je kje srednja Evropa dobila svoje izrazito obličje, ga je dobila na Českoslovanskem.

Zaradi tega bo Čehoslovake verneje in pozitivneje nego Nemec vnašal v jugoslovansko kulturno sodobnost živo vsebino srednjeevropejske kot druge kulturne komponente balkanske Jugoslavije.

To je eden izmed globljih motivov dela za našo vzajemnost. Med Jugoslovanci in Čehoslovaki ni nikakih bistvenih ovir, da se ne bi mogla razviti kulturna simbioza. Vzajemno vplivanje, smotno urejena medsebojna izmenjava duhovnih dobrinategneta samo razkvasiti kulturotvorna tla z novimi ugodnimi fermenti.

Vprašanje jugoslovanske kulturne orientacije nujno prehaja v vprašanje nadaljnjih, izrazitejših oblik jugoslov.-českoslovanske vzajemnosti. Namesto mistične kulturne filozofije se tu odpira filozofija realne kulturne vzajemnosti, možnost križanja balkanskega in srednjeevropejskega kulturnega tipa na slovanski osnovi.

O odnosih Jana Nerude, velikega češkega pisatelja, čigar stoletnice rojstva so se Čehoslovaki spominjali pred meseci, piše pro-

esor Karlove univerze dr. Jos. Páta. O odnosih Slovanov do Nerude je izdal poseben spis, ki bomo o njem na tem mestu še pisali v pričujočem članku razpravlja pisatelj raziskovalec o tem, kaj je Neruda ugled o Jugoslovanih. A tega ni malo. Sloveči avtor »Malostranskij povest« je vzdrževal osebene stike z nekaterimi praškimi Jugoslovanci, v Ljubljani pa je imel dobrega znanca Franca Gerbiča, poznejšega ravnatelja »Glasbene Matice«. Prav tako je bil oseben znan s pisateljem Josipom Staretom, ki je študiral v Pragi. Gerbič je povabil Nerudo, da obišče slovanski jug. Najprej je prišel na Sloveško. Obiskal je Gerbiča pri njegovih starših v Cerknici in opial lepote slovenske pokrajine v vrsti feljtonov, ki so v Zbranih spisih strnjeni pod »Obrazce z cizin«.

Neruda je imel mnogo razumevanja za takratni položaj Slovencev. O tem pravi dr. Páta: »Neruda je dobro razumel slovenske boje in je dobro vedel, da smo z njimi na isti fronti. Srčno je želel, da bi to fronto branili enolično in enotno. V času njegovega bivanja na slovenskem jugu je nemara bilo tako, toda razni škodljivi dunajski in morda še drugi vplivi so to enotnost prekinjali. Neruda se je tega ožoko spominjal, ko je 10. decembra 1881 pisal v »Humorističnem Listku« o Bleiweisovi smrti, ko je pisal o naši veliki narodni žalosti nad krsto odličenega Slovence in pripominjal, da bi bilo potrebno vsestransko sodelovanje s Slovenci in večja vzajemnost tudi na političnem polju...« In dalje pravi dr. Páta: »Kako

bi se bil (Neruda) žudil, ko bi danes obiskal te kraje in ugotovil, da so po svetovni vojni, po tolikih žrtvah jugoslovanskih bratov, ostali Slovenci pod še hujšim pritiskom na severu pod Nemci, na jugu pod Italijani, kako zdecimirani so bili in kako erečni so ti, ki so se lahko združili v enotno Jugoslavijo.«

V nadaljnjem navaja dr. Páta ta-le stavke iz Nerudovega feljtona »Na Cerkniškem jezerc«:

»Med Slovenci je Čeh takoj doma...«

O sodobni jugoslovanski likovni umetnosti piše »Českoslov.-jihoslov. revue«, da se izvedejo priprave za I. slovanski sociološki kongres v Pragi l. 1935. To bvalovredno in prikupno vzpodbudo smo na tem mestu že zabeležili, prihodnje dni pa objavimo besedilo proglasa v celoti. Smatramo namreč, da je med raznimi kongresi slovanski sociološki kongres eden najvažnejših.

Številko zaključujejo poročila o delovanju Jugoslov.-českoslov. lig v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

NE POZABITE, DA JE DANES PREMIERA LJUBKE KOMEDIJE
NJEGOVA PRIJATELJICA
TA KOMEDIJA JE POLNA VESELJA, SMEHA, LEPE GODBE IN PETJA.

V glavnih vlogah

KATICA NAGY in KARL L. DIEHL
ELITNI KINO MATICA

PREDSTAVE OB 4., 7. in 9. URI ZVEČER. — TELEFON STEV. 21-24.

Domače vesti

• Izpit za rezervne artiljerijske oficirje topografe so napravili naslednji gg. naredniki: Zadnik Ljuban, Salmič Ludovik, Zupančič Ludovik, Pregej Bogomil, Vrančič Franc, Polovšek Franc, Benko Tone in Breskvar Zane vsi iz Ljubljane; Jaklič Karlo iz Višnje gore; Bernik Srečko in Košir Janez iz St. Vite; Rozman Viljem iz Kamnika; Krivec Avgust iz Hrušice; Rasinger Emil iz Podkorenja.

• Kongres vojnih dobrovoljcev se bo vršil 14. oktobra v Novem Sadu. Kongresa se lahko udeležijo dobrovoljci in njihovi sorodniki ter prijatelji. Četrtna vojnja je zaprosila. Ker mora društvo vojnih dobrovoljcev v Ljubljani do 27. t. m. vedeti število udeležencev, prosimo vse one, ki se mlijo udeležiti kongresa, da se javijo do 27. t. m. odboru sreske organizacije dobrovoljcev v Ljubljani.

• Jubilej najstarejše ženske organizacije v Šumadiji, žensko društvo v Kragujevcu je praznovalo te dni poleg svoje slave tri značilne jubileje: 50 letnico ustanovitve svoje ženske obrtne šole, 30 letnico delovanja svoje predsednice gospe Milice Simičeve in 10 letnico ustanovitve šole za tkanje pirotehniški preprogi. Jubilejno društvo je najstarejša od vseh ženskih organizacij v Šumadiji, zelo pomembna pa zaradi tega, ker se je že v prvih letih svojega obstoja intenzivno bavilo z vzgojo ženske mladine. Ženska obrtna šola je v 50 letih svojega obstoja ogromno koristila ženski mladosti, bila je pa tudi vzor in pobuda drugih takih ustanov. Iz te šole so izšle ne samo dobre gospodinjice, temveč tudi uspešne pomočnice raznih ustanov. Tudi šola za tkanje preprog je velikega gospodarskega in nacionalnega pomena. Z njo je bila v srbskih krajih uvedena intenzivna akcija za napredek domače obrti.

• Bilanca zagrebške žooškega vrta. Zagrebški žooški vrt je edini in tudi največji v državi, če ne računamo malega žooškega vrta pri Splitu. O njegovi važnosti svedoči najboljša letna bilanca obiskov, ki je bila zaključena v nedeljo. Tekom leta je vrt obiskalo okrog 200.000 oseb, ki so plačale na vstopnici 423.200 Din. Proračun, ki so ga bili napravili lani, je predvideval, da bodo znašale vstopnine v najboljšem primeru samo okrog 400.000 Din. Že število obiskovalcev in plačane vstopnine dokazujejo, da žooški vrt zahteva pozornost in skrb. Žooški vrt ima sedaj okrog 500 raznih živali, tekom leta pa je znašal prihodek preko 70 milijard. Največje zapreke uspešnemu razvoju dela pomanjkanje prostorov.

• Razstava moderne francoske arhitekture. V inozemstvu francoska moderna arhitektura ni tako znana in cenjena, kakor je bila nekdaj cenjena klasična francoska arhitektura. Da bi se temu odpravilo v naši državi, ki je tako tesno zvezana s Francijo, je odlični francoski strokovnjak Louis Hautecœur dal iniciativo za prireditve reprezentativne razstave moderne francoske arhitekture v raznih evropskih središčih. Ta razstava bo odprta 27. t. m. tudi v Zagrebu ter bo vsebovala preko 200 del od 90 francoskih arhitektov.

• Požar pri Juršinih. Nedavno okoli 21. ponoči je nastal ogenj na leseni in s slamo kriti hišici, lasti kočarja Holca Alojzija v Zagorcih, občina Juršinci. Požar je zajel vse ostreže, ki ga je popolnoma uničil s okoli 1200 kg sene in slame ter 4 kub. metre bukovic drg medtem ko se je gasilec posrečilo spodaj del pravčasno poslati Nastala škoda je krita z zavarovalnico. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

• Smrtina nesreča Kolesarja. V nedeljo popoldne sta zadela, kakor je poročalo ponedeljsko »Jutro«, na državni cesti pri Novi gori na Dolenskem drug v drugega kolesarja 22 letni posestnik sin Anton Turk iz Gornje Težke vode in uslužbenec pri Pavčiču v Novem mestu Rifelj. Turk je padel tako nesrečno, da mu je počila lobanja in je izdihnil na kraju nesreče. Rifelj se je vozil kot dirkač kolesarske dirke, ki jo je priredilo Društvo kmetijskih fantov in deklet v Gornji vasi. Pri nesreči se je Rifelj samo ozežavil in kmalu lahko sam nadaljeval pot.

• Smrtino se je ponesrečil pri Ljubnem na Gorenjskem 33 letni delavec Jože Olah, zaposlen pri KID na Jesenicah. Peljal se je v nedeljo s kolesom na izlet in mu je pri Ljubnem kolo na gladkem kamnu spodrsnilo. Olah je padel na glavo in si prebil lo-

banjo. Dobil je tudi notranje poškodbe. Prepeljan v ljubljansko bolnišnico je že v nedeljo zvečer izdihnil. Pokojnik je bil marljiv in priljubljen delavec.

• Pletarska (košarska) mojstrska šola in strokovni tečaj. Na državni tehniški srednji šoli (obrti šoli) v Ljubljani se bo v primeru zadostnih prijavitev oktobra otvorila enoletna pletarska (košarska) mojstrska šola. Sprejeli se bodo učenci, ki so se zvrstili v tej obrti ali na solah ali pri mojstrih in imajo pomočniški izpit. Na mojstrski šoli bodo tudi strokovni tečaj za absolvente nižjih srednjih šol. Potrdilo o uspešno dovršenem strokovnem tečaju najmanj 6 mesecev velja za absolvente štirih razredov srednje ali tej enake šole kot dokaz predprijave dovršene učne dobe in ima značaj pomočniškega izpita. Vse prijave (ustne ali pismene) sprejema direktorja državne tehniške srednje šole v Ljubljani.

Danes in jutri vlezabavni film

Emil in detektiv

Kdor se hoče nasmejati in malo pozabavati, naj si še danes ogleda ta film

Zvočnem kinu IDEAL
Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

• Vpisovanje v umetniško šolo »Probu-
da« v Ljubljani bo za vse oddelke 25., 26., 27. in 28. t. m. od 18. do 19. v poslojpu Tehniške srednje šole, pritrklje soba št. 5 desno. Dohod iz Gorupove ulice št. 10 čez dvoristi. Reden pouk prične v ponedeljek 1. oktobra od 18. Na razglasni deski umetniške šole »Probu-
da« v vestibulu Tehniške srednje šole so razvidne vse podrobnosti, ki se tičejo predmetov vpisovanja in puka samega. Vse informacije o šoli daje vodja šole profesor Sever Anton.

• Dopisna trgovska šola v Ljubljani
otvori s 12. oktobrom nove dopisne tečaje. Za te tečaje se lahko vpiše do navedenega dneva vsakdo. Šola je osnovana na najmo-
dernejših dopisnih metodah. Pri njej sode-
lujejo najboljši strokovnjaki, ki poučujejo vse trgovske predmete, ki se udiijo na državni trgovski šoli, kakor knjigovodstvo, korespondenco, trgovsko računstvo, steno-
grafija itd. Poleg tega pa tudi še vsi moder-
ni jeziki. Na zahtevo pošlje vodstvo šole brezplačna pojasnila in prospekte. Šol-
nina je v tekočem šolskem letu globoko znižana, zato se študij pri njej vsakomur najpogosteje priporoča.

• Če človeka napade bolezen, ni vsako prvo zdravilo, ki je pri rokah, dovolj dobro, da si organizem odprmore. Vzeti je treba res preizkušen lek. Tudi za perilo moramo vzeti v roke čistilo sredstvo tresadne čistilne moči in izdatnosti, če hočemo, da bo zopet čisto in belo kakor novo. Zlatorgo-
vsko mlo ne trpi nobene nesnage. Ljudski glas: »Le Zlatorgo-milo da belo perilo pe-
ri!« se je vedno izkazalo kot pravilen. V svojo korist zahtevajte pri svojem trgov-
cu vedno izrecno le Zlatorgovo milo!

• Redno uživanje Radenske je za Vaše zdravje nujno potrebno.

• Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobijeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

• Okrajna organizacija JNS za kolo-
dvorski okraj v Ljubljani vabi članstvo na članski sestanek, ki bo drevi ob 20. v Strukljevem hotelu. Na dnevnem redu bo med drugim razgovor o občinskih volitvah v Ljubljani. Poročali bodo tudi delegatje sreskega odbora.

• Marija Vasiljevna Omeļčenkova, profesorica, po rodu Ukrajinka, ali Malorusinja, ki jo je pa he pred rečo in belo armado privedel v Prago, je nekaj mesecev na študijskem potovanju v Jugoslaviji Sestaviti hoče angleško pisan zbor-
nik o slovanskih ženah; zato se tudi v Ju-
goslaviji zanimaja predvsem za kulturno in socialno delo žen. Mudila se je dalje časa v Ljubljani, odšla potem v Zagreb, Kraljevo, Beograd. Na povratku v svojo drugo domovino — Prago se je poizvela-
stila v Ljubljani kjer ima že polno dobrih znanj in prijateljic. V sredo, 26. t. m. ob 20. predava ga. prof. Omeļčenkova v damski sobi kavarne »Emone« o zanimivih, nam do-
cela novi snovi: Ukrajinka žena v pre-

Beleška o knjigi »De Weimar su Chaoec zaključuje zvecek.

• Ljubljanski Zvon« ureja dr. Anton Ovirik, izdaja pa Tišovska zadruga v Ljubljani, kjer se naroča za letnih 120 Din.

Vera Majdičeva v »Tosci«

Kot zaključek tedna, posvečenega Rdečo-
mu križu in v njegovo korist, so v operi vi-
deli ne baš mnogostevilni poslušalci Tosko. V nji je nastopila Vera Majdičeva in to kar v visokodramatični naslovni vlogi. Pred dvema letoma je zaradi nadaljnjih pevskih študij zapustila Ljubljano, se šolala pri raz-
nih učiteljih na Dunaju ter z lepimi uspehi nastopala v Badnu itd. V spominu nam je Majdičeva kot pevka nekoliko nadpovprečnih pevskih in epornih igralskih kvalit. Imela pa je silno mnogo umetniške volje. Čutila je, da zlasti v sredi ogromne dela, ki ga je morala zadnje leto do-
ma premagovati, ne bo mogla svojega pev-
skega znanja izpolniti, da, morda bo celo spričo preobremenitve izgubila še to, kar je imela.

V soboto smo jo torej elišali v Toski in smo bili vsi iznenadeni, prijelno preseneče-
ni. Jedro njenega glasu je sicer ostalo, ka-
kor je bilo, toda rena šola, predvsem pa menda visoki umetniški vzori, najizjanej-
še vzgojno sredstvo, so iz pevsko, še bolj pa igralsko skromne, mešoma, nezaintereira-
ne in dovolj hladne nekdane članice naše

tečnosti in sedanjosti. Splošno tenasto društvo vabi naše žonstvo, da se mnogo-
stevilo udeleži predavanja prof. Omeļ-
čenkove, ki bo govorila slovensko. Vstop je vakuum prost.

• Prihodnji program ZKD bo velika senzacija za Ljubljano. Na programu je vefilim iz malajske džungle. Ta film je izdelal znani raziskovalec in lovec na divje zveri Frank Bucks. Film nam v naravnih posnetkih pokaže življenje divjih zveri, njih boj za obstanek in lov na nje. Film je velikega pomena za udečo se mla-
dino in za vse one, ki se zanimajo za živ-
ljenje divjih živali.

KRALJEVSKA BANOVSINSKA POSLOVNICA
PRIMORSKE BANOVSINE, SPLIT

Posetite

razstavo

splitskih preprog in narodnih vezenin, ki bo v Ljubljani v Franciškanski ul. št. 4 (v hiši g. Hedžeta) od dne 25. septembra do vključno 4. oktobra t. l. — Razstava je odprta od 9. do 12. ure popoldne in od 2. do 7. ure popoldne. — Vstop prost. — Sprejemamo naročila na 24mesečno odpla-
čilo brez naplaila. 8043

• Trgovcu Josipu Polaku — Trča-
novemu Pepku v blag spomin. Ti si se-
daj tretji, ki si nas zapustil, odhajajoč v
večnost, nekdajni naš glavar in moj opo-
da na pustolovski tleh purgarskega Kam-
nika. Bili smo takrat — pred 55 leti —
strah in trepet kamniških dvo- in štiri-
nožcev. Fuks, Sveščev in sedaj Ti, ki si
bil med šestorico najizrazitejši tip, ste se-
deljeni tam v onostranstvu. Čakajte na
nas preostale, da i tam zabavamo purgar-
je s prirojenom nam hudomušnostjo in brez-
briznostjo! Pepek! Žal mi je za Tebe, pa
kaj, ko pa nas vse čaka ista uoda. In ven-
dar tako težko prebolim turobno vest o
Tvojem odhodu. Stavil sem Ti sicer v
Spominih Kristofovega Pepka »monu-
mentum aere perennius«, pa kaj, ko sem
moral zamokati polovico rokovnjaških po-
hodov, ki smo jih šestorica udeleževali na
kamniških in izvenkamniških tleh. —
Kamnik pri oo. franciškanih, Ljubljana
»zur Schnalle«, Ptuj pri zibecarjih in
Dunaj — pri Hopferju kot madžarski
grofje iz Puszte! Voj, istemom smo udar-
jali ob mizo, pili vino kar iz štetanov in
kadili virkince. Pepek, to sem Ti moral
napisati v slovo! Bil si blaga duša, če-
prav si znal prav lokavo s pogledi bli-
skati okrog sebe. Sledili Ti bomo — ne
bo dolgo, ker je naša fizična doba preko-
račila že zenit — in tedaj, Pepek, si
ustvarimo na naš poseben način i bivanje
— nad zvezdami! Zemlja Ti lahka! —
Kristofov Pepček.

• Za »Dom slepih« je darovala tvrtka
»Obnova«, akcijska družba za izkoriščanje
sirovine 300 Din, namesto venca na grob
pokojnega g. Jurija Verovška. Za istega
namenata sta darovala društvu g. minister
Ivan Mohorik in njegova gospe soproga
Alma 200 Din. poštopaniam darovalcem se
odbor iskreno zahvaljuje.

• Rekvijem za blazopokojnega g. Ju-
rija Verovška bo v sredo, dne 26. t. m. v
cerkvi Marijinega Omenenja ob 7. uri sju-
tra.

• Razstava splitskih preprog in narod-
nih vezenin. Danes ob 9. bo v znani raz-
stavni dvorani v Franciškanski ulici št. 4,
kjer je hla v zadnjem času nameščena naj-
prej turistična, potem pa mednarodna fo-
tografiska razstava, otvorjena pomembna
razstava splitskih preprog in narodnih ve-
zenin, ki jo prireja poslovalnica primorske
banovine. Razstavljeni so najlepši primor-
ski motivi, ki so bili že pri nekaterih raz-
stavah ocenjeni z najvišjimi priznanji. Raz-
stava bo odprta od danes do 4. oktobra
vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 17., in
sicer vedno brez vsake vstopnine. Ko je pri
nas pokrec Jadranske straže zavzel tako ve-
lik razmah, pričakujemo, da bo tudi ta raz-
stava domače obrti v Dalmaciji deležna
vse pozornosti. Velike uspehe je imela ta
razstava doslej tudi v vrbski in dunavski
banovini. Poleg peštre izbire vezenin je
razstavljenih 35 preprog najpestrejšje izbire.

ZVOČNI KINO
SOKOLSKI DOM V ŠISKI
Telefon 33-87

RAMON NOVARO
v romantičnem vefilimu

Sin Indije

Partnerica ljubka Magde Evan.
Predstave v torek, sredo in četrtek
ob 7. in 9. uri.

V dopolnilo nov Foxov zvočni tednik.

Pride! JENIE GERHARDT Pride!

opere storiili pevko respektnega umetniškega formata. V Toski je pokazala osipljivi igralski zagon. Ni bila morda le kopija slo-
vitih vzornic, marveč intuitivno ustvarja-
nje in doživljaje vloge, točno transponirano
v zunanji mimični in pevski prikaz. Zdi se,
kakor bi se Majdičevi odprl doslej zamašen
dramatični vrelce, kakor da bi jo nekakšna
sila sprostila izpod ledene plasti. Razgrela,
razgorela se je ter v Toski re dosegla ne-
slutni uspeh. In morda ta njena prva be-
sedna in tudi že zadnja. Glas se ji je sprostil,
ugladil. Verno ama pretehtati njegovo silo,
ga prirediti trenutnim dramatičnim in li-
ričnim potrebam. Lirični in dramatični ele-
ment tvorita pri njej srečno mešanico gla-
su, ki jo vzposablja za najrazličnejše par-
tije in ki je zlasti na manjših odrih vroče
zaželen, saj nadomešča ena pevka sicer
dragoceni dve.

Močan sobotni umetniški uspeh Majdiče-
ve je dokazovala poleg aplavdiranja razgre-
te publike med akti in v II. dejanju po zna-
ni molitvi na odprtem odru tudi cela vrsta
rož. Novo Majdičevo radi sprejemno z od-
prtimi rokami.

Kavararstvo je pel Francel. Videli smo ga
že v tej partiji, v soboto pa je zlasti v II.
dejanju tudi v igralskem oziru pokazal še
več razbirlivosti, ko doleje. Želimo mu, da
se mu višina iz ožin sprosti. Kot stalnega
člana naše opere ga opozarjamo na to, da
se nauči čim prej svojo partijo v Toski, ki
jo bo moral gotovo še večkrat peti, v slo-

**ČE IMATE PREVEČ
ŽOLČNE KISLINE,**
ali Vas celo peče v požiralniku
in grlu, ali bolehate na želod-
nem kataru, se nagibate k či-
rom. Zato morate piti

Radensko,

ki v največji meri nevtralizira in veže ki-
sline ter normalizira izločanje prebavnih
sokov. Zaradi velike raznosilosti (23!!) in
mnogozdravnih sestavin deluje tudi na
vse notranje zleze.

• Majhen begunček. Iz dečjega vzga-
jaljšča v Ponovcih pri Litiji, kjer skušajo
iz neurečnih, h kriminalu nagmenjenih otrok
napravljati koristne člane človeške družbe
in dobre državljane, je pred dnevi pobeg-
nil komaj dobrih 11 let stari v št. Jur pri
Grosuplju pristojni France Jeršin. Fant je
majhne postave, okroglega, rdečega obra-
za, velikih oči, kostanjevih las. Na desno
oko malo škilil, na desni roki na palcu ima
dve brazgotini. Obleden je bil v modro za-
vodno obleko.

• Tat srebrnega denarja. Janezu Rog-
lju iz Spodnjega Brnika pri Kranju je te
dni izginilo iz zakljenjenga stanovanja
1000 Din gotovine v srebru, 100 starih av-
strijskih srebrnih kron, dvokrovnega nikelj-
nasta moška ura, par zlatih uhanov, vred-
nih 500 Din, in revolver na bobenček s sed-
mimi naboji. V celem je Rogelj oškodovan
za okrog 2500 Din. Tatvino je izvršil mlad
izgubljenec iz Zaloge pri Komendi, Stanko
Zupan, znan delomrnez, brez stalnega bi-
vališča, že večkrat predkaznovan viomicel,
ki nosi zmerom s seboj revolver in nož.

FOTO - STOP!

Zaradi pozne sezone smo skrajno zni-
žali cene fotoaparatom in materijalu:
1x10 Agfa Brovira doplnice Din 4.—
1x10 Agfa Brovira 18x24 Din 15.—
1 Voigtlander rumenica Din 35.—
1 Voigtlander film 26° Sch. 6x6 Din 10.—
1 Bewi junior Din 150.—
Zahtevajte naš priloznostni cenik, velja-
ven do 15. oktobra 1934.

DROGERIJA I. KANC
LJUBLJANA, Nebotičnik 7942

• Še trije sodelavci Džemala Okanovi-
ča. Kakor smo poročali, je policiji uspelo
spraviti 14 članov znamenite bosanske vio-
linske in tatinske družbe Džemala Okanovi-
čica, ki je kradla in vamljala po vsej
dravski banovini, pod ključ. Samo trem se
je posrečilo, da so o pravem času odnesli
pete. To so Husejin Rosić, rojen 1904 v Pe-
ćigradu, srednje postave, podolgastega
obraza, svetlo kostanjevih las, nizkega čela,
sivih oči, in zdravil zob; Sejdo Alibegić,
rojen 1909 v Todorovem pri Pećigradu, vi-
sok 173 cm, srednje postave, podolgastega
obraza, plavolasi, sivih oči, koničastega no-
su in zdravil zob, ter Martin Kralj, rojen
1904 v Radohovem, pristojen v Kraljevcu
na Sotli, Husejin Rosić je prav nevaren
nepridiprav ter je vedno oborožen. Vse tri
išče tiralica.

• Torba avtomobilskega orodja Šče-
lastnika. Star znanec ljubljanske kriminal-
ne razvidnice, brezposelni mesarski po-
močnik Rudolf Planinšek, doma iz Sežane
na Krasu in italijanski državljani, pa brez
stalnega bivališča in za zmerom izgnan iz
Jugoslavije, je skušal te dni pri mehanikih
v mestu spraviti v denar 18 komadov avto-
mobilskega orodja v usnjeni torbi. Ker se
je zdel stvar sumljivega izvora, je Pla-
ninška dobila v roke policija. Na policijski
upravi se je zagovarjal, da je pobral torbo
na glavni cesti v št. Vidu, kjer je videl,
kako je padla iz drvečega avtomobila. Ker
je med orodjem za popravljanje avtomobi-
lov vedel fineje delanih instrumentov, pre-
stavlja torba vsaj tolikšno vrednost, da bi
jo prevezan pustolovec rad sunil s kakšnega
nezastraženega avtomobila. Eventuelni
lastnik naj se zgasi pri dežurnem uradni-
ku na policijski upravi, soba 5.

Iz Celja

• Prvi redni prosti sestanek članstva
JNS v Celju bo v sredo 26. t. m. ob 20.30
v Celjskem domu. Ti prosti sestanki so dru-
žabnega značaja in niso identični z meseč-
nimi plenarnimi sestanki. Vabljeni so vsi
člani!

• Celjski občinski svet bo imel redno
sejo v petek 5. oktobra ob 18.

• Šoferski izpiti za srezje Celje, Smar-
je pri Jelšah in Gornji grad bodo v sredo
3. oktobra ob 9. popoldne na sreskem načel-
stvu v Celju. K tem izpitom pridejo lahko
tudi kandidati iz mesta Celja. Pravilo
opremljene prošnje se naj pravočasno vlo-
žijo pri sreskem načelstvu v Celju.

• Dve nesreči. V soboto je stopil po-
drugo leto stari posestnikov sinček Jože
Salobir na Dobiem pri Planini na mlatilni-
co, ki je bila v pogonu. Mlatilnica je zgra-

venskem jeziku. Naj mu ne bo zgled Pri-
možič. Spočetka, ko smo ga opozarjali, in
ne enkrat, na to, da je kot stalni član naše
opere dolžan preučiti svoje vloge v domač
jezi, smo bili zaradi neuspehov svojih opo-
zoril prepričani, da tega ne bo iz prezira do
nas, do našega jezika. Ker pa bi bila ta in-
sinnacija pregrožestna, smo prepričani se-
daj, da bi to storil sicer rad, da pa ne more
zaradi epimonske impotence ali kali? Kaj-
pada, zdaj je že nekam kasno. Francel pa je
v začetku svoje poti in naj našega opomina
ne pozabi. Primožič je bil kot Scarpia ko
ponavadi: pevski impozanten, v igri pa zla-
sti v II. odvrtno verističnem aktu, ki za-
hleva pad vedno kakor vrv debelih gledal-
skih živcev, ob svoji nasilni smrti dokaj
banalen. Ostali Zupan (cerkovnik), Janko
(Anđelot) popolnoma ustrežljivi.
Opera je vodil Neffat.

O višjih pedagoških šolah v Jugoslaviji
piše ob 10 odnoso 15letnici njih obstoja
Albert Zerjav v najnovejšem zvezku »Po-
potnikat. E. Vrane je prišelav k problemu
naše sodobne šole članek »Naprej ali
nazaj?«, Milica Stupanova na kratko refe-
ra o behaviorizmu, Leon Cepuder pa se
bavi z višjo narodno šolo. O Vidovi bolezi pri
šolskih novicah piše Karel Dobovšek.
Številko zaključujejo razne beleške in knjiž-
ne ocene.

biha otroka za desno nogo in jo zmočkala.
Istega dne si je 66letna Marija Seidlova,
žena cestnega pomočnika v Celju, doma pri
padcu zlomila desnico. Ponesrečenca se
zdravita v celjski bolnišnici.

• Drzna tatvina v vlaku. V nedeljo ob
pol 10. popoldne se je hotela Berta W. iz
Celja odpeljati z osebnim vlakom v Radgo-
no. Ko je stopila v kupe in se pri oknu po-
slavljala od znancev, je neznan storilec sto-
pil neopažen v kupe in izmaknil ročno tor-
bico, ki jo je bila W. pustila na sedelu. V
torbici je bilo 130 Din, 62 šilingov, vojni
listek, potni list in še nekaj stvari. Okra-
denka je imela še čas, da je stopila iz vla-
ka, ker ji je tat onemogočil, da bi takoj
odpotovala.

• Nabavite si takoj srečke za novo ko-
lo državne razredne loterije. Dobite jih v
podružnici »Jutra« v Celju.

• Kino Union. Danes ob 16.15 in 20.30
zvočni vefilim »Milijonarjeva prijateljica«
(Prodana ljubezen) in zvočni tednik.

Iz Maribora

• Sresko tajništvo JNS za srez Maribor
mesto — opozarja svoje člane in somišlje-
nike, da so članske legitimacije že prispele.
Ker blagajnikom posameznih organizacij
JNS zaradi zaposlenosti ni mogoče določiti
za člane uradnih ur, vabimo vse članstvo in
somišljenike, ki žele imeti članske legiti-
macije, da poravnajo članarino za letoš, ali na
novo pristopijo v organizacijo JNS, da se
zgleda v pisarni sreskega tajništva, Cankar-
jeva ulica št. 1 v pritličju. Uradne ure so
ob delavnih dopoldne od 8. do 12. in od
15. do 18., ob nedeljah in praznikih pa od
9. do 12. Opozarjamo vse tiste, ki se zaradi
zaposlenosti ob delavnih ne morejo zgle-
sati v tajništvo, naj opravijo svoje posle ob
nedeljah in praznikih dopoldne.

• Zadnja pot Vinka Kovačiča. Ob ve-
liki udeležbi so pokopeli na mestnem pokop-
lišču na Pobrežju dijakoma »starkotolo-
ške cerkve v Mariboru g. Vinka Kovačiča.
Pogrebne obrede je opravil staroslovski
katoski župnik Ferdo Lovrinc ob asistenci
starkotoliškega svečenika Jošta. Po cerkve-
nem opravilu je spregovoril ob odprtem
grobu župnik, ki je slavil pokojnika kot
svečenika, kot velikega rodoljuba in kot
človeka-trpina, v imenu mariborske kato-
liške občine pa se je poslovil od pokojnika
g. Segula. Z Vinkom Kovačičem je legel v
grob človek blestega srca in velike nadarje-
nosti. Mnogo iskrenih prijateljev bo častilo
njegov spomin.

• Smrtina kosa. V starosti 69 let je umrl
po dolgi bolezni g. Jožef Holzmann, ki bo
jutri ob pol 16. uri položen k večnemu
počitku na požorskem pokopališču. —
Pokojnemu blag spomin, žahnjočim iskreno
sožalje.

• Iz društva jugoslovenskih akadem-
kov. Danes ob 9. bo na vogahtu Aleksandro-
ve in Meljske ceste zbirališče za ekskurzijo
društva jugoslovenskih akademikov v mesto-
no klavnicu.

• Združenje trgovcev opozarja na
sklep obredne zborna z dne 7. aprila, glasom
katerega se naj dajajo podpore in prispevki
društvom samo na one nabiralne pole, ki
so vidirane od predsedstva združenja. Pri-
pomnija se, da se bodo v skladu s tem skle-
pom vidirale od predsedstva nabiralne po-
le samo mariborskim dobrodelnim dru-
štvom.

• Vajenci in vajenke, ki so se vpisali v
obrotno nadaljevalno šolo, naj pridejo na
mestno načelstvo po pridelilne listke, in si-
cer v času od 30. t. m. do 6. oktobra vsak
dan popoldne. Dne 7. oktobra se bodo zbra-
li vsi ob 8. v naznačenih šolah zaradi na-
daljnjih navodil. Kdor še ni vpisan, naj to
takoj stori.

• Velika kmetijska razstava. V soboto
dopoldne ob 11. bo slovesno otvorjena ve-
lika kmetijska razstava v unijski dvorani
in na verandi. Razstava je nekaka revija
napredka našega kmetijstva in pokazala
bo pr

NUR-BLOND
specialni shampoo za blondinke
deluje tako nežno, da ga milijoni mater
uporabljajo na nego las svojih malčkov.
Dobila se povsod.

Sport

Damski lahkootletski dvomatch Zagreb : Ljubljana

V soboto in nedeljo se je vršila v Zagrebu na igrišču Haška damski lahkootletski dvomatch med reprezentancama Zagreba in Ljubljane. Tekmišče in tudi naprave za skoke so bile v izvrstnem stanju. Tudi organizacija tekmovanja je bila vzorna. Opazilo se je, da so si Zagrebčani pri zadnjih balkanskih igrah glede organizacije pridobili mnogo koristnih izkušenj.

Ljubljano so zastopale atletinje Ilirije in Atene, ki so tudi startale na državnem prvenstvu poedini. Z doseženim uspehom je Ljubljana lahko zadovoljna, zlasti ako primerjamo letošnji rezultat z lanskim, ko se je ta dvomatch vršil v Ljubljani. Letos so naše atletinje startale na tujem terenu, a mnogo tekmovalk pa sploh prvič izven Ljubljane.

Leto 1933. je Ljubljana na domačem terenu dosegla 29 točk, Zagreb pa 58. Letos si je priborila 42,33, Zagreb pa 57,66 točke, to se pravi, da je Ljubljana v letu 1933. dosegla 50. leta 1934. pa 73 odstotkov napram Zagrebu. Iz tega se vidi, da je Zagreb letos dobil enako število točk kot lani, dočim je Ljubljana napredovala za 23 odstotkov. Z uspehom smo torej lahko zadovoljni.

Rezultati so bili:
Tek 60 m: Batelkova je v 8 sekundah sigurno zasedla prvo mesto, dočim se je morala Sulekova zadovoljiti s četrtim, ker sta jo Ilirijanci Smerdu z 8,2 in Kavčičeva z 8,4 pustili za seboj.

Met krogle: Dominiral sta Zagrebčanki Stefanini 10,97 in Neferović 10,73, dočim sta Atenašiči znatno zaostajali za njima. Tako se je Bernikova z 9,35 plasirala šele na tretje mesto.

Skok v višino: To je bila mogoče najlepša točka tekmovanja. Dočim sta Pustišek (Ilirija) in Vrežec (Atena) odpadli že pri 125, se je mala Zagrebčanka Romančević držala še pri 135. Neferović, Stefanini in naša Tratinikova pa so skočile 140. V borbi za prvo mesto je Tratinikova skočila 145. Po stilu je bila gotovo najboljša.

Met diska: Neferovićeva je s 35,25 postavila nov jugoslovanski rekord. Tratinikova je vrgla 28,74, Zagrebčanka Sulekova 27,43, a Kavčičeva in Bernikova nekoliko manj.

Tek 100 m: Ilirijanci Kavčičeva in Smerdujeva sta s 13,5 zavzeli mesti za Batelkovo, ki je tekla 13,2.

Skok v daljavo: Tu so bile atletinje precej izenačene. Vse so skakale okoli 4,50. Prva je bila Stefanini 4,59, Pustišek in Tratinik sta malo zaostali.

Met kopja je bila zopet domena Haško-vih atletin. Neferovićeva je uspela, da izboljša rekord. Ostro konkurenco je imela v Stefaninijevo, dočim je Bernikova zelo zaostajala za njima.

Stafeta 4x100 m: Ljubljano so zastopale Ilirijanke v postavi Smerdu, Pribovski, Oman, Kavčič. Tekle so dobro, a slabe so bile predaje. Zagrebčanke so zmagale v rekordnem času 2 m pred ljubljansko stafeto.

Tek 800 m: To je bila interna ljubljanska zadeva. Na startu so bile samo Atenašič, sestri Ulagovi ter Zajčeva od Ilirije. Nada je zaradi krčev v nogi po prvem kolu zaostala, toda je s požrtvovalnostjo vendar prešla cilj. Ema Ulagova je ostala brez prave konkurence ter je sigurno zmagala v dobrem času 2,42.

Poleg teh točk je bil na programu še tek na 80 m z zaprekami, ki pa ni štel v dvomatch. Zmagala je Stefanini. Ilirijanka Pribovškova je bila druga. V teku 200 m je Batelkova z 28,2 sigurno premagala Smerdujevo in Kavčičevo.

Ljubljanska kluba sta poslala na start po 7 atletinj, ki so se dokaj dobro držale. Proti rutiniranim Zagrebčankam pa niso imele izgledov. Da bi se bila v Ljubljani večkrat vršila tekmovanja ljubljanskih klubov, bi naše atletinje gotovo bolj napredovale. Kar se tiče kvantitete, Ljubljana še vedno dominira nad Zagrebom:

Službeno iz LNP. Danes seja Zdravstveno - vzgojnega oddelka ob 20.15. Naprošajo se: gg. Kurec, Dr. Prodan, dr. Ahčin, dr. Tomc, dr. Dovgan, Lukežič, škrl, Mrdjen, Vrhovnik, da se seje sigurno udeležijo.

Seja ZNSa (službeno). Seja u. o. drevi ob 20. v Kavarni Evropa.

Juniorški teniški turnir v Mariboru. Preteklo nedeljo se je vršil na teniških igriščih ISSK Maribora juniorski teniški dvomatch med ISSK Mariborom in Slovenskim teniškim klubom iz Ptuj. Zmagali so juniorji ISSK Maribora v razmerju 6:2. Posamezni rezultati so bili: Seneković (M) : Kveder (P) 6:0, 6:3; Seneković : Sevnik (P) 8:6, 8:6; Vampi (M) : Sevnik (P) 6:4, 6:2; Kveder (P) : Neralič (M) 8:6, 4:6, 6:3; Tončič (M) : Salamun (P) 6:1, 6:0; Gajšek (M) : Salamun (P) 6:2, 7:5; Seneković - Vampi (M) : Kveder - Sevnik (P) 3:6, 6:4, 6:3; Kveder - Sevnik (P) : Tončič - Neralič (M) 7:5, 6:4. Revanš bo v nedeljo 30. t. m. v Ptuj.

SK Sluga (nogometna sekcija). Danes ob 16. sloga obvezno treniranje za naslednje igralce: Trobec, Ninković, Podrekar, Pungercar, Starman, Lado, Rico in ostali novoprijavljeni igralci. Praunseis, Rihtar I in II, Samer, Lipovšek, Ševarović, Mrkvička in ostali igralci rezerve pa ob 17.

Smučarski klub Ljubljana. Vabimo vse klubove tekmovalce, da se zanesljivo udeležijo sestanka danes ob 18. v klubovem lo. kalu v Zvezdi, II. nadstropje, levo.

SK Mura : SK Ptuj 4:3 (3:1). V tekmo-vanju za prvenstvo mariborskega II. razreda sta se preteklo nedeljo srečala v Ptuj Mura iz Murske Sobotne in Ptuj. Tekma se je končala z zmago Mure 4:3. Sodil je g. Kopic iz Maribora.

Gospodarstvo

Pred razčiščenjem vprašanja našega lesnega izvoza v Italijo

Rezultati konference v Gradcu

Pretekli četrtek se je vršila v Gradcu na pobudo Mednarodnega lesnega komiteja na Dunaju (CIB) konferenca predstavnikov lesnega gospodarstva držav, ki oskrbujejo italijanski lesni trg, to je držav podpisnic trženskega sporazuma. Namen te konference je bil predvsem ta, da najbolj zainteresirani dve državi, Jugoslavija in Avstrija, zavzameta svoje stališče glede na spremembe položaja na italijanskem trgu in da se pogajata o nadaljevanju sklepov trženskega sporazuma glede ureditve italijanskega trga. Za jugoslovnsko lesno gospodarstvo se je konference udeležil inž. Milan Lenarčič s tajnikom zveze industrijev v Ljubljani g. Danilom Gorupom. O poteku konference je bil izdan naslednji komunikat:

»Konferenca glavnih interesov na italijanskem lesnem trgu, ki se je vršila v Gradcu na pobudo predsednika CIB grofa Ostrovskega, je imela za rezultat, da se bo navzlic nasprotnim vestim, ki so bile medtem objavljene, nadalje izvajal takozvani tržški sporazum. Potemtakem ostanejo vse v tem sporazumu predvidene cene s pogoji vred nespremenjene v veljavi. Da se cene prilagodijo še vedno nespremenjeno visoki produkcijskim stroškom, se bo skušala doseči čimprejšnja ureditev cen, pri čemer je pogoji, da se izvede že davno pripravljena in nujno potrebna jugoslovnska izvozna organizacija. Nadalje bodo za sodelovanje pri normalizaciji tržnih razmer skušali pridobiti italijansko nacionalno produkcijo, ki na podlagi izdatne carinske zaštite deluje sedaj v razširjenem obsegu, tako da se bodo tudi od strani izločila obstoječa vznemirjenja tržišča.»

Kakor je podoba, bodo na podlagi skle-pov graške konference naša pogajanja z Italijo, ki so napovedana za oktober, olajšana. O priliki graške konference so naši delegati dobili zagotovilo, da nas bo Avstrija pri pogajanjih zaradi preference podpirala, ako bomo do 1. oktobra ustanovili izvozna organizacijo, odnosno, da bomo dobili uredbu o kontroli izvoza lesa, ki bo šele omogočila izvajanje določb tržškega sporazuma, čigar odpoved se od strani Jugoslavije ne bo izvedla.

V zvezi s to konferenco je zelo zanimiv članek, ki ga je objavil v zadnji številki dunajski gospodarski tednik »Die Börse«. Ta članek se glasi:

Konferenca lesne industrije Avstrije, Jugoslavije in Rumunije (Rusija pošlje prav tako svojega zastopnika), ki se ta teden vrši v Gradcu, se bo pečala izključno z razmerami na italijanskem lesnem trgu. V zvezi s odgovorom tržškega lesnega dogovora od strani Jugoslavije.

Italijanski avstrijska lesna konvencija je izpodkopala tržški sporazum odnosno v tem sporazumu določene kontingente držav, ki oskrbujejo Italijo z lesom. Tržški sporazum sloni na naslednjih odstotnih deležih pri skupnem uvozu lesa v Italijo: Avstrija 43,5 odst., Jugoslavija 30 odst., Rusija 18 odst. in Rumunija 8,5 odst. Čeprav se na podlagi italijanskih uvoznih statistik v splošnem to razmerje drži, se čuti Jugoslavija prikrajšana, ker ji je mogoče ohraniti svoj delež le z znatnimi popusti na cenah. Na drugi strani pa ima cenena ponudba Jugoslavije za posledico, da tri tudi lesni izvoz Avstrije, ker so jugoslovnske cene za posamezne vrste blaga tako nizke, da delajo avstrijskemu lesnemu izvozu navzlic preferenci močno konkurenco. Zaradi tega so pritožuje avstrijska lesna industrija, da kupčija z Italijo navzlic rimskim pogodbam ne pride v tek.

Desolantne razmere na italijanskem lesnem trgu naj se sedaj uredijo s sporazumom starih zainteresiranih držav in s sodelovanjem CIB. Namen te konference je omogočiti Jugoslaviji, da lahko predloži pri pogajanjih, ki se bodo v oktobru vršila med Jugoslavijo in Italijo skupen načrt, ki bo

demonstriral enotnost vseh interesiranih štirih držav.

Pri konferenci v Gradcu bo treba upoštevati razna trgovinsko politična dejstva. Gre predvsem za preferenčni kontingent, ki ga je Italija priznala Avstriji in za ugodnostne carine, ki so s tem v zvezi. Vprašanje italijanskih lesnih carin samih na konferenci v Gradcu ne bo prišlo v diskusijo, temveč bo to glavni predmet neposrednih pogajanj med Jugoslavijo in Italijo. V sodelovanju s CIB se bo na graški konferenci razpravljalo o načrtu, ki bi Jugoslaviji omogočal, da pri danem položaju vendar ohrani po izvozni vrednosti svoj delež pri italijanskem lesnem uvozu. Kakor doznavamo — tako nadaljuje »Die Börse« naj bi baza kompromisa slonela na formuli, po kateri naj bi Jugoslavija dobila višjo kvoto za uvoz v Italijo nego 30 odst. Na ta način naj bi se Jugoslaviji omogočilo, da bi tudi v primeru nespremenjenih sedanjih povišanih carin (v višini 9 do 12 lir) pri sedanjih cenah s povečanjem prometa dosegla vsaj približno dosežanja izvozna vrednost. Mednarodni lesni komite (CIB) in avstrijska skupina se v interesu ohranitve kooperacije srednjeevropske lesne industrije trudita doseči kompromis, kajti srednjeevropska lesna organizacija, ki jo tvori CIB, bi bila izpostavljena hudi preizkušnji, če bi prišlo do izstopa Jugoslavije iz CIB. Ker je od Italije komaj pričakovati koncesij nasproti Jugoslaviji, zato je postalo prestižno vprašanje srednjeevropske lesne organizacije, da se jugoslovnsko lesno vprašanje glede na Italijo interno reši in da se na eni strani prepreči jugoslovnski dumping in da na drugi strani pride do veljave solidarnostni princip v okviru CIB.

★

Pred dnevi smo objavili zanimive podatke italijanske uvozne statistike glede lesa (glej »Jutro« 20 t. m.), ki kažejo, da se je italijanski uvoz lesa iz Jugoslavije v maju po uvedbi povišanih italijanskih carin sicer zmanjšal, v juniju pa se je znova dvignil, tako da je presegal povprečje izvoza v prvem letošnjem četrtletju (pred povišanjem italijanskih carin), medtem ko italijanski uvoz iz Avstrije še vedno zaostaja navzlic preferenci, ki jo Avstrija uživa v Italiji. Omenili smo že, da prihajajo razlike v carinski obremenitvi jugoslovnskega in avstrijskega lesa v Italijo praktično v postev le na tržišču v Gornji Italiji, kamor izvažajo predvsem Slovenija ne pa Srednji in Južni Italiji, kamor graviti naš les iz Bosne. Če se je torej skupni italijanski uvoz lesa iz Jugoslavije v zadnjih mesecih relativno ugodno razvijal, tedaj mora biti temu vzrok edino močnejši italijanski uvoz lesa bosenskih provenienc. Iz razvoja celotnega italijanskega uvoza lesa iz Jugoslavije se torej še ne more sklepati, češ da avstrijske preferenčne ugodnosti ne škodujejo našemu izvozu v Italijo. Dejstvo je, da se je izvoz lesa iz Slovenije v Italijo zadnje mesece prav slabo razvijal, kar zaradi preferenčne avstrijske konkurence. Kakor sedaj doznavamo, je bil izvoz lesa preko Raketa, Bohinjske Bistrice in Kranjske gore letos po uradnih podatkih v razdobju štirih mesecev od maja do avgusta, torej po uveljavljenju povišanih italijanskih uvoznih carin in avstrijske preference, za 32 odst. manjši, nego lani v istem razdobju istočasno pa vidimo, da je šipad letos v prvih štirih mesecih (januar — april) izvozil v Italijo 39.303 kubičnih metrov nasproti 35.790 kubičnim metrom v istem razdobju lanskega leta. Kakor vidimo, se je torej dejansko uvoz lesa iz Bosne v Italijo precej dvignil, dočim je izvoz iz Slovenije, ki je navezana na Gornjo Italijo, po povišanju italijanskih uvoznih carin občutno nazadovl

Važna obrtniška konferenca v Zagrebu

V nedeljo 23. t. m. se je vršila v prostorih Saveza hrvatskih obrtnikov v Zagrebu pod predsedstvom Milana Ramuščaka konferenca delegatov vodilnih obrtniških organizacij iz vse države. Predmet razprav je bila prireditve obrtniškega tedna in vprašanje ustanovitve enotne obrtniške zvezne organizacije za vso državo. Iz dravske banovine so bili navzoči predsednik centralnega odbora za Slovenijo g. Josip Rebek in člani Miha Vahtar (Maribor), M. Malovič (Novo mesto), Fr. Igič (Ljubljana) in Zbarkar (Celje), za Društvo Jugoslov. obrtnikov pa Lovro Pičman.

Po daljših razpravah je bil sprejet ta-le zaključek: Zaradi manifestacije svoje zavodnosti, rokodelske delavnosti in propagande rokodelskih proizvođaev prireditve obrtniške po vsej državi obrtniški teden, ki se prične 1. končuje pa 8. decembra 1934. Priporočila se vsem obrtniškim ustanovam in organizacijam, da se vrše zbori, sestanki in proslave obrtniškega tedna na prvi dan tega tedna (1. decembra) in da se tega dne prečitajo na sestankih poslanke, ki se bodo razposlale v ta namen.

Geslo obrtniškega tedna je »Temelj narodnega blagostanja je krepek rokodelski stan.« Izda se nadalje enoten propagandni plakat in značke ter pripravijo tri poslanice, od katerih izdela eno Zagreb, drugo Ljubljana in tretjo Beograd.

Pri razgovorih o skupni organizaciji obrtništva za vso državo je bilo ugotovljeno, da glede tega še niso bili stori eni nobeni sklepi, kakor so o tem napačno poročali nekateri časopisi, temveč so se v odli samo neobvezni razgovori. Ze pred mnogimi leti so to idejo pokrenili na vsedržavnem zboru obrtnikov v Celju. Potreb-

no je, da se to vprašanje še temeljito prouči in zaslusijo vse zvezne obrtniške organizacije v državi.

Hmelj

V Nemčiji so prodali že 750 tisoč točkov letošnjega pridelka

Nürnberški poročevalni urad pooblaščenca prehranbenega stanja za hmeljsko trgovino je objavil naslednje tedensko poročilo: Na Nürnberškem hmeljskem trgu se je kupčija v preteklem tednu nekoliko povečala (doslej se je kupčija razvijala predvsem na deželi). Predvsem je prišel na trg gorski hmelj. Prodajne cene so ostale v splošnem nespremenjene: za hallertauski hmelj 240—290 mark za 50 kg (36 do 104 Din za kg), tettnanski 300—320 mark (108—115 Din), gorski hmelj 220—245 mark (79—88 Din). V pridelovalnem okolišju se je živahno povpraševanje nadaljevalo. V spaltskem okolišju, kjer je znašal pri-delek 11.000 starih stotov, je do malenkosti vse prodano. Enako je v okolišju Kinding in Altmannstein. V tettnanskem okolišju je bil prodanih doslej 8200 stotov, tako da je na razpolago le še 10 odstotkov pridelka. V württemberskem okolišju je prodanih okrog 60 odstotkov, prav tako v badenskem okolišju in v okolišju Reimpfalz. V polnem razvoju in so doseženi razveseljivi uspehi. V hallertauskem okolišju je trgovina trenutno najživahnejše zastopana. Skoro 48.000 stotov je šlo že preko tehtnic in se cenijo neprodane količine le na 8000 do 10 tisoč stotov. Od skupne letine nemškega hmelja, ki znaša letos 105.000 stotov (lani je znašala letina po poročilu tvrdke Barth & Sohn 166.340 stotov, predlanskim pa 118 tisoč 100 stotov) je doslej prodanih 75 odstotkov, kar je za ta letni čas še nikoli do-sežen uspeh. V pridelovalnih okolišjih dosežene cene so se v toliko dvignile, da so se bile kakovosti že zelo približale najvišjim cenam. V spaltskem in tettnanskem okolišju se boljše blago kupuje sploh po najvišjih cenah, v hallertauskem okolišju pa se najboljše blago redko kupuje po ceni iz-pod 300—310 mark. Cene drugovrstnih in tretjevrstnih kvaliteta so se v številnih primerih dvignile za 20 do 30 mark pri sto-tu. Seveda je prišlo v slabšem blagu tudi do kupčij po cenah 210 do 240 mark. Tendence na trgu je nadalje zelo čvrsta. Tudi prodaja lanskega hmelja se je dvignila in je do-segla v preteklem tednu 130 bal po cenah za prvovrstni hallertauski hmelj 170 do 190 mark, za srednji hallertauski 150 do 170 mark in za gorski hmelj 130 do 140

... pere

ALBUS-terpentinovo milo.
Razkrojilna moč terpentina in ALBUS-mila nudita v ALBUS-terpentinovem milu idealno pralno sredstvo.
Lahko, brez truda in bolj naglo, belo in čisto pere ALBUS-terpentinovo milo.

mark. Povečano zanimanje za stari hmelj vlada predvsem zaradi povpraševanja iz-voznih tvrdk. Prodaja hmelja starejših let-nikov pa se drži v ozkih mejah, vendar je tudi v preteklem tednu prišlo do kupčij po cenah od 20 do 62 mark za stot.

V žateškem okolišju je prodanih 60 odst. letošnjega pridelka.

Nemška sekcija Hmeljarske zveze v Zatu-pu poroča, da traja živahno nakupovanje dalje in da je prišlo do zlatnega prometa v Zatu samem in na deželi. Cene za srednje-vrstno in dobro blago so se nekoliko dvignile. Izbrano blago notna do 1800 Kš, prvo-vrstno 1700 do 1750, srednje 1400 do 1600 in slabo blago 1350 do 1400 Kš. Tendence je prijetnejša in se zaloge vidno krčijo. — Za druga hmeljskih trgovcev v Zatu pa po-roča: Živahno nakupovanje na deželi traja v nezmanjšanem obsegu dalje. V večini re-nominiranih občin je letošnji pridelek docela razprodan ali je še na razpolago še 5 do 10 odst. letine. Tudi v vseh ostalih dobrih legah so zaloge znatno skržene. Dobrih 60 odst. letošnjega pridelka v žateškem oko-lišju je prodanih. Poleg domačih pivovar-m so pretekli teden kupovali švicarske, nem-ske, belgijske, francoske in skandinavske pivovarne, pa tudi domači in nemški izvoz-niki. Izbrano blago stane 1800 Kš, prvo-vrstno 1650 do 1700 Kš, srednje pa 1400 do 1550 Kš. V stranskih legah se je blago slabe barve in slabe kakovosti kupovalo od 1300 do 1350 Kš. V kvalitetah so cene precej na-predovale in se marsikatera partija dobrega srednjega blaga kupi kot prvovrstno blago. V tem leži zboljšanje cene za 100 Kš.

Gospodarske vesti

— Predložitev prijav za zgradarino. Na podlagi člena 105. zakona o neposrednih davkih je davčni oddelek finančnega mi-nistrstva naložil davčnim upravam, da po-vejo davčne obvezance za hišno zgradarino z javnim pozivom, da naj predlože davčne prijave za leto 1935. v dobi od 1. do 30. no-vembra t. l. Javni pozivi za predložitev davčnih prijav se bodo objavili posebej, in sicer v vsaki občini pišeno, v krajevnih listih ali na kateri drugi način, ki je tam v navadi. Davčni obvezanci za zgradarino morajo prijaviti letno najemnino (bruto do-hodek) po stanju, ko je bil objavljen poziv za predložitev davčnih prijav. Redne davčne prijave v krajih, kjer je sedež davčne upra-ve, bodo sprejemale uprave same, drugod pa ob občinski oblasti. Do vštete 31. decem-bra bodo davčne uprave uredile davčne pri-jave po občinah in sestavile za vsako občo-po seznam davčnih obvezancev, ki niso iz-ročili davčne prijave, ter po tem seznamu pozvale davčne obvezance posamič, da pred-lože prijave v roku 8 dni, t. j. do 8. januar-j 1935. Proučitev davčnih prijav mora biti brezpogojno izvršena do 15. januarja, od-mera davka pa v celoti najkasneje do kon-ca meseca februarja 1935.

Borze

24. septembra.
Na ljubljanski borzi so tečaji deviz danes ostali v glavnem nespremenjeni. V privatnem kliringu notira avstrijski šiling nadalje nespremenjeno 8,50 do 8,60. V zagrebškem privatnem kliringu je bil v avstrijskih šilingih zabeležen promet po 8,45, v angleških funtih po 227,75, v španskih pezeta po 5,9750 in v grških bankih po 29,25. Madžar-ski pengi so se nudili po 10,20.

Devize.

Ljubljana, Amsterdam 2902,63 — 2313,99, Berlin 1353,47 — 1364,27, Bruselj 797,46 — 801,40, Curih 1108,35 — 1113,85, London 167,19—168,79, Newyork 3327,72—3355,98, Pariz 223,93 225,05, Praga 141,34 — 142,20, Trst 290,90 — 293,19 (premija 28,5 odst.). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8,50—8,60.

Curih, Pariz 20.2050, London 15,11, New-York 302,75, Bruselj 71,95, Milan 26,28, Ma-drid 41,8750, Amsterdam 207,75, Berlin 122,35, D.naj 57,20, Stockholm 77,95, Oslo

Kupujte najboljše in najcenejše

peči „Soko“

in prihranili boste na go-rivu in materialu. Na tisoče prodanih, na tisoče za-dovoljnih!

obiva se v vsaki trgovini z železnilno.

Izdeluje:

VOJVODJANSKA

IVNICA, d. d., Novi Sad

Žena, stara 60 let, piše:

„Ta recept je povzročil, da sem na videz za 20 let mlajša“

„V dveh mesecih so izginile vse gube.“

»V mojih letih je bilo videti naravno, da je bilo moje lice nagubano. S to mislijo sem se često tolažila. Nekega dne pa sem čitala o epohalnih poizkusih, izvršenih pri ženah od 72 let z novim hranilom za kožo, ki so dali presenetljive rezultate. Trdilo se je, da so gube popolnoma izginile v šestih tednih. Sklenila sem, da tudi sama to poizkusim ter ugotovila, da je nova iznajdba vsebovana v kremi Tokalon, hranilu za kožo. Po dveh tednih sem že videla zboljšanje in lahko si mislite moje veselje, ko so po dvomesečni uporabi izginile vse moje gube in so moje prijateljice govorile: »Tako ste videti mlad!« Moja koža je sedaj čista in lepo gladka, jaz pa lahko vsem ženam mojih let svetujem, naj poizkusijo kremo Tokalon, hranilo za kožo. Divni so občutki, če se vam lice vsak dan očividno pomlajuje.«

Gospa, ki je to pisala, ne želi, da bi se objavilo njeno ime, lahko pa se vidi njeno originalno pismo. Jamčimo, da vsebuje krema Tokalon, hranilo za kožo, hranilne sestavine, o katerih pravijo strokovnjaki, da so potrebne koži, da bo ostala čista, sveža, odprta in brez gub. Uporabljajte kremo Tokalon rožnate barve za noč, one bele barve za jutraj. Čudili se boste, kako se vam bo polt popravljala preko noči

Patent Stopf Twist

dolgo pričakovana novost omogoča mašenje perila na šivalnem stroju brez aparata, skrajša delo enega dne na dobro uro, prese-ntljiv uspeh, mesto krpe — krasna tkanina odlične strokovne ocene (ženska obrtna šola, gospodinske šole itd.) V inozemstvu milijoni komadov v uporabi. Vzorec s poštnino Din 10. Pojasnila pri generalnem zastopstvu v Ljubljani, poštni predal št. 81.

Umetni radij

Epohalno odkritje zakoncev Joliot — Začetek nove dobe v zatiranju raka

Londonski list »News Chronicle« poroča, da sta zakonca Joliotova (ona je hči slavne odkriteljice radija, ge. Curiejeve) našla formulo za umetno pridobivanje radija.

Ta vest bo vzbudila po vsem svetu naj-večjo pozornost, saj spada to odkritje med najlepše znanstvene pridobitve našega stoletja. Vsa druga velika dejanja kemikov naših dni, kakor odkritje težke vode, no-

vih prvin, pridelave protaktinija v čisti obliki itd., se pred tem dejanjem lahko na-
ravnost skrijejo.

Komaj tri desetletja so minila, odkar je ga. Curiejeva v Parizu držala v majhni epruveti v svoji roki prvo, sila neznatno količino radija, ki ga je pridobila iz karlo-
vskih rudnin. Ne z zlatom ne z diamanti bi ne mogli odtehtati žarične snovi, ki jo je

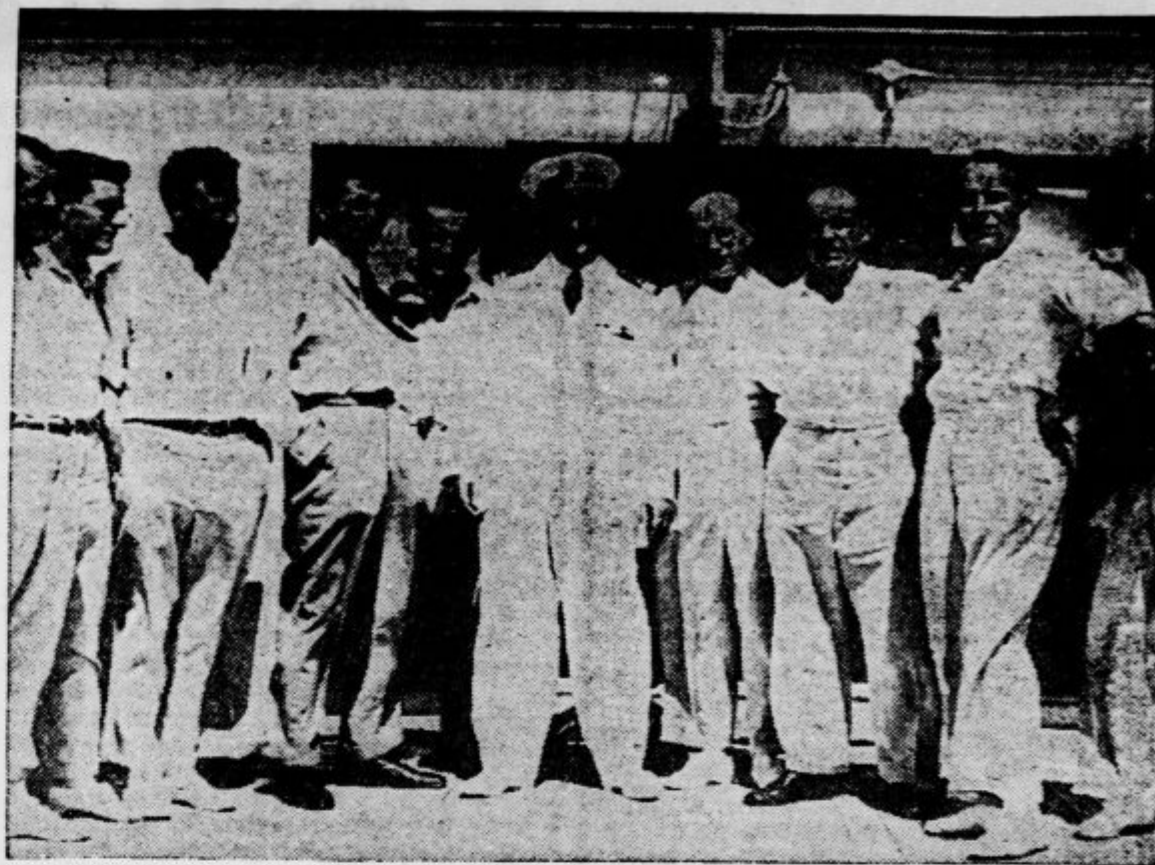
Curiejeva z velikanskim trudom pridelala iz celega vagona jachimovske uranove ru-
de. Nje uspeh je zbudil pravo revolucijo po vsem svetu, a njegov polni pomen so mogli razumeti šele čez leta. Zrnce radija v tisti epruveti je prekucnilo ves dotedanji znan-
stveni svetovni nazor. Otrdela dogma, da so prvine nespremenljive, je izgubila svojo veljavo. Saj je bila tu, v pariškem labora-
toriju, vendar prvina, ki se je pred očmi raziskovalcev in brez njihove pomoči sama od sebe spreminjala v druge prvine. Kakor strojnica v majhnem formatu je ta element neprestano izstreljeval neskončno majhne krogle, delce svojih lastnih atomov. Z ra-
čunom so dognali, da more gram te sno-
vi polnih 1400 let brez prestanka izstrelje-
vati milijarde takšnih atomskih izstrelkov, a bi vendar izgubili komaj polovico svoje energije.

Radijevi žarki pa niso bili samo fizikalni čudež, temveč so imeli zdravilno moč, ki meji na čudež. Tudi povzročitelje najhuj-
ših bolezni so mogle atomske bombe po-
končati. Celo rak je na videz izgubil svojo moč nad človeštvom. Vendar pa radij ni mogel tako splošno rabiti zdravilni praksi, kakor so si ljudje spočetka obetali. Vzrok je bil pred vsem v tem, da je ta snov tako redka, da stane 1 gram še vedno poldrug milijon dinarjev.

Na vsej zemlji pridelajo iz radioaktivnih rud letno komaj 30 g radija in to je veliko premalo v primeri s potrebo, ki jo ima člo-
vek po njem. Tako se je že davno porodila želja, da bi neskončno dragoceno snov pri-
delali umetno. Po vsem svetu so se že dolgo vršili poskusi, da bi pod vplivom radio-
aktivnih žarkov napravili še druge snovi radioaktivne. To je sicer uspelo, a doslej so takšne snovi obdržale to dragoceno last-
nost vedno le za kratek čas. Šele Joliotova sta našla način, po katerem dobivajo druge snovi trajno radioaktivno silo. Z drugimi besedami: radij, umetni radij bo mogoče dobiti v poljubnih količinah in poceni. Ti soči žrtve raka bodo po njem dobili svoje zdravje nazaj in to seveda ne bo edini uspeh tega epohalnega odkritja.

Občutke, ki so navdajali to družbo, ne bi bilo težko umeti. Hotel, v katerem je ugibala in se posvetovala, je nekakšen že-
neviski glavni stan vseh ljudstev, ki jih je Rusija podjarmila proti njihovi volji, neka vrsta »Belega konjčka«, pri čemer leži po-
udarek na »belem«. Ves antipoljski svet, ki se zbira v Ženevi, ima tu tako rekoč svoje shajališče. Večina iz te družbe stanuje v hotelu. Gospod Gegečkori ima glavno be-
sednjo. Gegečkori je »zunajni minister re-
publike Gruzije« in celo pravomočni mini-
ster, kajti narodno predstavništvo te drža-
ve, ki jo je svoj čas priznala Rusija sama, ni imelo nikoli prilike, da mu izreče neza-
upnico in tudi gospod Geordania, predsed-
nik republike, ni imel povoda, da ga pozove k demisiji. Gospod Geordania je pravkar dospel in z njim stalni zastopnik Gruzije v Ženevi, ki ga seveda razmere silijo zasto-

Povratek s Himalaje

Devet preostalih članov Meriklove odprave, ki so se te dni vrnili v Nemčijo

42 banditov v pasti

V Berlinu so prijeli roparsko tolpo, ki je izvršila 450 tatvin in vlomov

Berlinski kriminalni policiji se je posre-
čilo te dni dober lov: prijela je 42 članov
zločinske centralne, ki je oplenila 450 trgo-
vin in stanovanj. Pri njih so našli za 20.000
mark nakradenega blaga.

Policija je delala na tem odkritju tri
mesece in je naposled prišla na sled zadrugi
nekega Kreuzfelda, ki je imel 41 poma-
gačev. Med njimi je 13 takih, ki so že se-
deli v ječi ter bili obsojeni tudi na večletno
roboj.

Banditi so v začetku tajili, pozneje pa so
priznali, da so opravili 150 vlomov v trgo-

vine in 300 vlomov v zasebna stanovanja.
Pri nekaterih so našli doma cele zaloge
nakradenih predmetov, ki so jih oblasti
vrnile okradencem. Preiskava je dognala,
da je bila banditska tolpa noč in dan na
delu. Ker so zdaj vodili tatovi v rokav
pravice, upajo Berlinčani, da bo drznih ta-
tvin in vlomov za nekaj časa konec.

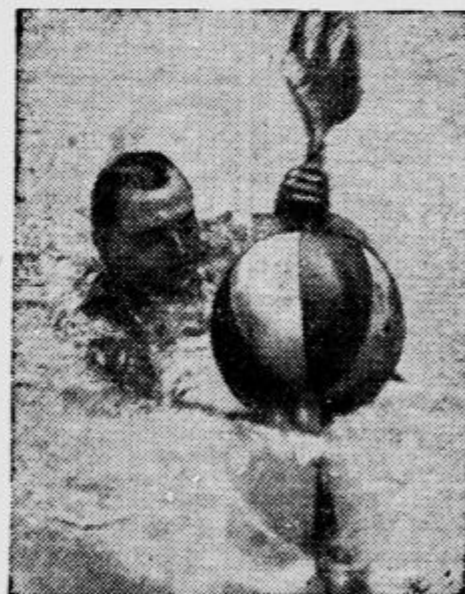
Lindbergh se pripravlja na nov rekord

Iz New Yorka poročajo, da si je Charles
Lindbergh, zmagovalce Oceana, pravkar iz-
posloval dovoljenje za rekordni polet na
največjo daljavo. Ta rekord držita, kakor
znano, trenutno Francoza Codos in Roosi.
Lindberghovo letalo je opremljeno za ta
polet s posebnim motorjem, ki razvija
145 k. s. ter napravi 240 km na uro.

Modernizirane namurske utrdbe

Trdnjava Namur v Belgiji je imela pred
vojno l. 1914. devet utrdb, ki so jih Nemci
pri naskokih in po invaziji razstrelili. Zdaj
javljajo iz Bruslja, da so sedem utrdb po-
vsem modernizirali. To so utrdbe: Mar-
covelette, Mailleret, Dave, Amdoye, St. He-
ribert, Malonne in Sualcé. Vsaka utrdba
razpolaga s posebno baterijo poljskega top-
ništva, vseh sedem baterij skupaj pa tvorijo
namurski trdnjavski topniški regiment.

Z vodno žogo čez Rokavski preliv

V Londonu živeči Francoz Charles
Flourens je izumil posebno vrsto vodne
žoge in hoče z njo preplavati Rokavski pre-
liv, čeprav ni več plavalja.

ANEKDOTA

Dr. Heim ni bil samo telesni zdravnik
pruskega kralja in kraljice, marveč tudi
zdravnik skoro vseh nemških knezov. Ko
je l. 1806 hessenski vojvoda obiskal Berlin,
je želel spoznati slovečega zdravnika. Hei-
ma so predstavili knezu, ki je pri tem se-
del ter je sprejel Heima z visokim dostoj-
anstvom. Heim je kneza ostro premeril
od glave do nog, potem je dejal: »Viso-
čanstvo, izvolite vstati!« Knez se je zme-
den dvignil s stola. Ko je tako stal pred
njim, je Heim nadaljeval: »Prosim vas,
obrnite se nekoliko!« Knez je ubogal. Nato
Heim: »Visočanstvo, vi napravljate res
takšen vtis, kakor sem si ga vedno pred-
stavljaj pri knezih. Zares ste potrebni pa-
metne kure!« Kmalu po tem pogovoru je
postal Heim tudi telesni zdravnik hessen-
skega vojvode.

VSAK DAN ENA

Oče: »Povej sinko, zakaj ima sosedov
Jure boljše sprave kot ti?«
Sinko: »Veš, očca, njegova rodbina je
bolj naderjana, kakor naša.«

Ali so prijeli pravega?

Ameriške policijske oblasti pravijo, da je Hauptmann ugrabitelj Lindberghovega sina, dočim aretiranec to odločno taji

V začetku l. 1932 je pretresla Ameriko, a
tudi Evropo vest, da so neznani roparji
ugrabili Lindberghovega prvorojenca in za-
hlevali zanj 50.000 dolarjev odkupnine.
Lindberghovi so jim izročili zahtevani de-
nar, kljub temu pa ni bilo otroka nazaj. Čez
nekaj časa so našli trupelce umorjenega
revčka v nekem gmovju blizu vile. Ta gro-
zovit umor nad nedolžnim otrokom je vzne-
miril vso ameriško javnost in je dal pobu-
do za uveljavljanje posebnega zakona, ki
določa za ugrabitev smrtno kazen.

Policijske oblasti v Ameriki so od vsega
začetka domnevale, da je med ugrabitelji
otroka zločinec nemškega rodu. Izsiljevalno
pismo, naslovljeno na otrokovega očeta,
polkovnika Lindbergha, je namreč bilo se-
stavljeno v takšnem slogu, da je bilo očit-
no, da ga ni pisal človek angleškega jezika.
Stavki so bili nemški po sestavi, med besed-
dami so bile celo nekatere nemške besede.

Navzlic temu niso mogli odkriti zločinca,
ki je ugrabil in umoril Lindbergha mlaj-
šega. Ker pa je Lindberghov zaupnik dok-
tor Condon izročil izsiljevalcem signirane
bankovce, je začela policija v Ameriki in
Evropi paziti na številke papirnatega denar-
ja. Zasledila je večkrat kakšen bankovec
iz Lindberghovega šopa, toda sled se je
vedno zabrisala, preden so mogli ugotoviti,
kdo ga je spravil v promet.

Pred kratkim pa so opazili, da prihajajo
Lindberghovi bankovci v večjih množinah
v obtok iz Yorka, Villesa in Brouxa. Opo-
zorili so trgovce, naj budno pazijo na osebe,
ki jim prinašajo ta denar. Kmalu se je po-
kazalo, da spravlja Lindberghove bankovce
v promet mož, ki govori angleščino z moč-
nim nemškim naglasom. Približno pred ted-
nom dni se je ustavil pred neko bencinsko
črpalno v York Villesu plavo lakirani avto-
mobil. Moški, ki je bil v vozičku, je lomil
jezik in je plačal račun z bankovcem za
10 dolarjev. Uslužbenec, ki mu je prodal
bencin, si je zabeležil številko vozila na

Bruno Rihard Hauptmann

Diplomati pri „Belem konjčku“

Zadrega sovjetske delegacije zaradi bivališča v Ženevi

Eno najbolj delikatnih vprašanj, ki jih
je ustvaril prihod sovjetske delegacije v
Ženevo, je bilo vprašanje, kje bo ta dele-
gacija prebivala. Do zadnjega trenutka je
bilo slišati najrazličnejše kombinacije. Ne-
kateri so menili, da bo zasedla hotel
»Metropole«, kjer je ozračje po od-
hodu Nemcev in Japoncev »čisto«, drugi so
govorili o vili marksističnega poslanca Di-
ckerja, tretji o »Britskem penzionu«, kjer
je Litvinov bival ob začetku razorožitvene
konference itd. Najbolj pa si je belila gla-
ve nad to tajnostno skupino mož in žena,
ki se je zbrala odločilnega dne na terasi
velikega objezerskega hotela, ki so ga kr-
stili z imenom neke evropske vesele.

Ti moške in žene so prišli v Ženevo z na-
menom, da bi poskusili prepričati sprejetje
Rusije v Društvo narodov. Toda njih trud
je bil zaman, Litvinov je stal že pred vrati.

Občutke, ki so navdajali to družbo, ne
bi bilo težko umeti. Hotel, v katerem je
ugibala in se posvetovala, je nekakšen že-
neviski glavni stan vseh ljudstev, ki jih je
Rusija podjarmila proti njihovi volji, neka
vrsta »Belega konjčka«, pri čemer leži po-
udarek na »belem«. Ves antipoljski svet, ki
se zbira v Ženevi, ima tu tako rekoč svoje
shajališče. Večina iz te družbe stanuje v
hotelu. Gospod Gegečkori ima glavno be-
sednjo. Gegečkori je »zunajni minister re-
publike Gruzije« in celo pravomočni mini-
ster, kajti narodno predstavništvo te drža-
ve, ki jo je svoj čas priznala Rusija sama,
ni imelo nikoli prilike, da mu izreče neza-
upnico in tudi gospod Geordania, predsed-
nik republike, ni imel povoda, da ga pozove
k demisiji. Gospod Geordania je pravkar
dospel in z njim stalni zastopnik Gruzije v
Ženevi, ki ga seveda razmere silijo zasto-

pati domovino ne v Društvo narodov, tem-
več ob Društvo narodov. Potem bi videli tu
gospoda Sulgina, vodjo ukrajinskega na-
rodnega gibanja in eno najzanimivejših po-
stav bele emigracije, gospo Mileno Rud-
nicko, ukrajinsko poslankinjo v poljskem
parlamentu, ki je s svojim antisovjetskim
delovanjem izzvala že ponovno diplomatske
intervencije boljševikov v Varšavi, časti-
tega Mira Jakuba, voditelja azerbejdžan-
ske protestne delegacije v Ženevi, skratka
cel zbor belogardističnih veličin.

Debata je trajala že nekoliko ur, ne da
bi razjasnila vprašanje, kje bodo boljševiki
ložirali. Pripravi je bilo treba tudi kaj
protestnih resolucij in pamfletov, da bi ga
odposlali gospodom iz Moskve, in druge
ukrepe, da bi jim bilo bivanje v Ženevi čim
bolj zagrenjeno. Zmenili so se, da izvedejo
te priprave do šestih sveč, ko bi se na
kakšen način zvedeli, kje bo bivala boljše-
viška delegacija. Ob tej uri bi se znova
sestali v hotelu.

In tako se je tudi zgodilo. A kaj je po-
menil ves truš pred hotelom? Ogromna
množica je stala pred njim, cela armada
policistov, ki je potegnila vrh čez cesto, jo
je držala v neki oddaljenosti, bataljon foto-
grafov in filmskih operaterjev je bil tudi
v strogi pripravljenosti, a povsod po hote-
lu si srečaval može, ki so z ostrimi, neza-
upnimi pogledi opazovali vse naokrog in si
jih takoj spoznal za detektive in kriminal-
ne uradnike. Kaj se je primerilo?

Med tem ko so imeli antipoljski v
hotelu svoj zbor, je telefon pozval njegove-
ga ravnatelja. Iz Eviana ga je nekdo vpra-
šal, da-li ima na razpolago kakšnih deset
sob. Ima jih. Tedaj naj si zabeleži, da jih
vzame sovjetska delegacija v najem in da
prispe sama čez kakšno uro. Z bliskovito
naglico je šla vest po mestu, samo tisti,
ki jih je najbolj zanimalo vedeti, kje bo
stanovale poslanstvo Rusije, samo gospod,
je iz antipoljskega zbora niso zvedeli
ničesar o tem.

Presenečenje je bilo zanje sedaj tem več-
je. Ne morejo priti do sapa pred izvrše-
nim dejstvom, da bodo stanovaši z gospo-
dom Litvinovom pod isto streho. Geordania
stoji z izbuljenimi očmi, Gegečkori, ki se
je nekdo 30 let boril z Litvinovom na istih
barikadah in je danes njegov najhujši na-
sprotnik, spreminja neprestano barve, sta-
ra dama, ki so ji boljševiki v Rusiji uni-
čili vse, mora planiti iz hotela, ker ne jam-
či več zase ... In nekoliko minut pred še-
sto se ustavi črn avto pred hotelskim vho-
dom. Litvinov skoči v sivi obleki in široko.
krajnim črnim klobukom iz njega in steče
tako hitro po stopnicah navzgor, da nimajo
fotografi in operaterji niti časa stopiti v
akcijo. Ne da bi se ozrl na levo ali na des-
no, gre naravnost do dvigala in izgine lju-
dem izpred oči. Ali je opazil žareče in gro-
zeče oči sivolasnega gruzinskega vodje
Geordania? Ali je ujel umičujoči pogled
svojege nekdanjega tovariša Gegečkoria?

Zvečer so čamkarji Litvinova zaman
iskali v najetem hotelu. Ko se je pozno
zvečer končala zgodovinska seja Društva
narodov, je odšel večerjat z svojo ženo in
spremljavo v gostilno »Bavaria«. Preočil
je v Evianu. Med tem je bil gotovo zvedel,
da ga je spela jo v glavni stan antipoljske
vizma.

Ljudje pa se vprašujejo, kdo ga je spe-
ljal. Hudomušno naključje? Izdajstvo v
njegovih lastnih vrstah, med agenti GPU,
ki jim je bilo naročeno, naj poiščejo njemu
in njegovemu spremstvu primerno bivali-
šče v Ženevi? O GPU pravijo, da vidi in
sliši vse — tokrat pa ni ne videla ne slišala
... Čudno je to.

Dva posnetka Lindberghovega sina

drugi strani in je stekel z denarjem v neko
banko, kjer so takoj ugotovili, da je ban-
kovec iz Lindberghovega šopa. Banka je
sporočila stvar policiji in na podlagi avto-
mobilne številke so dognali, da se piše
lastnik vozila, ki je plačal bencin z Lindber-
ghovim denarjem, Bruno Rihard Hauptmann
iz Brouxa. Hauptmann je imel štirisočno
stanovanje v neki oddaljeni tristanovanski
hiši dve milj od straymondskega pokopa-
lišča, kjer je dr. Condon izročil ugrabitel-
jem denar.

Policija je prijela Hauptmanna v trenu-
tku, ko se je hotel nekam odpeljati z avto-
mobilom. Pri aretaciji so našli v njegovem
žepu bankovce za 20 dolarjev. Vprašali so
ga, odkod ima denar. Odvrnil je, da zbira
bankovce, odkar pada dolar. Nato so mu
povedali, da je aretiran zaradi suma, da je
ugrabil Lindberghovega sina. Na te besede
je odvrnil, da je čisto preprost tesar, ki ni
ma z Lindberghovo afero nič opraviti.

Hauptmanna so odpeljali na policijsko
straznico v Greenwich Street, kamor so po-
zvali šoferja Perrona, ki je potrdil, da je
to tisti mož, ki mu je izročil pismo in dolar
za trud, če odnese pisanje dr. Condonu,
Lindberghovemu posredovalcu.

Detektivi so preiskali Hauptmannovo dr-
varnico in garažo ter odkrili tam v neki po-
sodi za olje razne bankovce, ki so bili za-
viti v papir od 10. decembra 1932. V zidu
in podu stanovanja so našli še več denarja.
V skupni vrednosti 13.750 dolarjev. Doka-
zano je tudi, da je Hauptmann večkrat po-
šiljal dolarske bankovce svojcem v Nemčijo.
Primerjanje Hauptmannove pisave s ko-
respondenco izsiljevalcev kaže, da je pisala
pisma Hauptmannova roka. Hauptmann iz-
javlja sicer, da ima denar od nekega Izidor-
ja Fischla, ki pa je zelo skrivnostna oseba,
zaradi česar njegovi izjavi ne verjamejo.

Okolica aretiranega Hauptmanna pripo-
veduje, da je mož že v Nemčiji večkrat prišel
v navzkrižje s postavo. Bil je med drugim
obsojen na štiri leta ječe. Tri leta je odse-
del, potem se je vtihoval na neko preko-
morsko ladjo in tako prišel v Ameriko. To
je bilo pred enajstimi leti. L. 1926 se je v
Brouxu oženil z neko Nemko, ki mu je ro-
dila sina. Prva leta sta živela Hauptmanno-

Mednarodni novinarji pri Društvu narodov imajo navado, da ob vsakem zasedanju
povabijo na zakusko delegate vseh držav, zastopanih v Ženevi. Ob takih prilikah izdajo
običajno originalno povabilo z motivi najvažnejših dogodkov dotičnega zasedanja.
Letos je bil najvažnejši dogodek v Ženevi sprejem Rusije v DN, zato je povabilo
sestavljeno temu primerno. Naslov »Déjeuner de la Presse« je v cirilici, prav tako
oznaka za menu. Slika sama pa kaže »Miss Ženeva« v ruski narodni noši in ruskega
delegata Litvinova. Oba navdušeno plešeta kozakiški ples. Balalajko igra pri tem
francoski zunanji minister Barthou, predsednik skupščine DN Sandler pa ga
spremlja na harmoniko. Titulescu daje takt s ploskanjem. O ozadju stoje: poljski
zunajni minister Beck, ki meče cilindar v zrak, poleg njega stojita Beneš in
Sinon. Jevtič z zanimanjem opazuje ples izza ogromne kučme angleškega dele-
gata. Medved, simbol Rusije, v skrbah opazuje, če bo ples tudi zaželeni uspeh, dražijo
ga pa Motta, de Graeff in Cantillo, ki so glasovali proti sprejemu. Vendar
kaže, da se bo dobro izteklo, kajti generalni tajnik DN je že splezal na mlaž in ponuja
plesalcem srce iz lecta kot odpustek in kot znak, da ga »Miss Ženeva« ne odklanja

Jugoslovenski javnosti!

Na mojo izjavo javnosti glede obdavčenja tvrdke Bat'a odgovarja v zagrebških „Novostih“ in beograjski „Štampi“ neki „Akcioni odbor za zaštitu nacionalne kožarsko-preradjivačke radnosti“.

Ugotovil sem, kdo se skriva za Akcijskim odborom za zaščito nacionalne usnjarske delavnosti in kdo vodi kampanjo v imenu nacionalizma proti nam. To je konkurenca iz Zagreba:

Mavro Schönbaum, trgovec s čevlji, Ilica št. 31,
Feliks Neumann, lastnik trgovine s čevlji „Postola“, Ilica št. 61,
inž. Rihard Neumann, prokurist firme Hertman, d. d. trgovina
z usnjem, Jelačićev trg 25.

Na ta oglas sem odgovoril v sobotnih zagrebških časopisih naslednje:

Javnosti!

Trije trgovci s čevlji z Ilice pod imenom Akcijski odbor za zaščito baje nacionalne usnjarske stroke so odgovorili na mojo izjavo.

Ne vem, zakaj se gospodje sramujejo svojih imen in zakaj jih skrivajo pod firmo nacionalizma.

Gospodje so analfabeti v davčnih zakonih, če ne vedo, da obstoje poleg osnovnega in dopolnilnega davka še tudi drugi davki.

Izgleda, da gospodje sploh ne plačujejo skupnega prometnega, kakor tudi ne luksuznega davka, če ne vedo, da tudi ti davki obstoje.

Pozivam gospode z Ilice, edine člane tega Akcijskega odbora, da objavijo svoje plačane davke, in da potem tudi v pogledu davkov tekmujemo.

Resnica je:

Firma Bat'a je plačala v gotovini na račun davkov in dajatev za leto 1933 **Din 12,210.421—** skupaj s svojimi 127 prodajalnami, tako da odpade na eno prodajalno, pa celo na ono na deželi, blizu 100.000 dinarjev.

Za javnost bi bilo zanimivo, da izve, koliko plačajo davka gospodje iz Akcijskega odbora, ki imajo svoje trgovine na Ilici?

Laž je:

Da je sploh kedaj v usnjarski stroki in v stroki predelovanja usnja bilo zaposlenih 60.000 delavcev, pa so zaradi tega tudi številke izgubljenih dnevnih zaslužkov v znesku Din 360,000.000— izmišljene in neresnične.

Po statistiki Osrednjega urada za zavarovanje delavcev je bilo zaposlenih v celokupni usnjarski in usnje predelujoči podjetnosti vključno industrijo in obrtništvo:

v juliju 1932 leta 1972 žensk 19.084 moških 21.056 skupaj

v juliju 1933 leta 2327 žensk 18.300 moških 20.627 skupaj

v juliju 1934 leta 2454 žensk 19.458 moških 22.912 skupaj

Iz tega je razvidno, da v treh letih naše proizvodnje v državi ne samo **ni padlo** število zaposlenih delavcev v usnjarski in usnje predelujoči stroki, **nego je še celo naraslo za 1.856 članov.**

Iz vsega tega je jasno, da gospodje iz nacionalnega Akcijskega odbora ne delajo na tem, da javnost izve resnico, nego da javnost zavedejo v zmoto.

Izjavljam:

Naše delo ni naperjeno proti čevljarjem. Pozdravljamo osnovanje zadrugarstva in napredek v čevljarski obrti. Pripravljeni smo, da sodelujemo in pomagamo zadrugarstvu, da se z združenimi močmi borimo proti draginji.

Borimo se, da z nizkimi cenami omogočimo milijonom jugoslovenskih konzumentov, da se obujejo z dobro obutvijo.

Borimo se, da dvignemo življenjske prilike naših sodelavcev z dobrim zaslužkom, s pocenitvijo vsakdanjih potreb in s poboljšanjem delovnih in življenjskih pogojev.

Borimo se, da kot privatno podjetje ne izostanemo niti pri eni tekmi, kjer se služi nacionalnemu, ekonomskemu in socialnemu interesu naše države in naroda.

Toma Maksimović

